

GRAMMAIRE !

CZASOWNIKI MODALNE – VOULOIR, POUVOIR, DEVOIR

VOULOIR – CHCIEĆ

Je veux
Tu veux
Il / Elle veut

Nous voulons
Vous voulez
Ils / Elles veulent

POUVOIR – MÓC

Je peux
Tu peux
Il / Elle peut

Nous pouvons
Vous pouvez
Ils / Elles peuvent

DEVOIR – MUSIEĆ

Je dois
Tu dois
Il / Elle doit

Nous devons
Vous devez
Ils / Elles doivent

Czasowniki *vouloir*, *pouvoir* i *devoir* należą do grupy czasowników, które występują w konstrukcjach zdaniowych z bezokolicznikiem (czasowniki modalne).

Np.

Je suis malade. Je dois rester au lit. – Jestem chory. Muszę zostać w łóżku.

Pierre veut skier mais il a mal aux jambes. – Piotr chce jeździć na nartach, ale bołą go nogi.

Nous ne pouvons pas nous rencontrer. – Nie możemy się spotkać.

Taka konstrukcja zdaniowa wygląda zatem następująco :

czasownik *vouloir* / *pouvoir* / *devoir* (w odpowiednim czasie i trybie) + bezokolicznik

EXERCICES !

I.

Wstaw czasowniki w odpowiedniej formie czasu teraźniejszego.

1. Vous (devoir) _____ faire ce travail pour demain.
2. Je (pouvoir) _____ vous aider ?
3. Pierre et Sophie (vouloir) _____ aller au cinéma.
4. Pour réussir dans la vie, tu (devoir) _____ beaucoup travailler.
5. Nous (pouvoir) _____ toujours compter sur votre aide.
6. Ma femme (vouloir) _____ avoir cinq enfants. Je ne suis pas d'accord !
7. Elles (devoir) _____ être patientes !
8. Marc et Jean (pouvoir) _____ réaliser ce projet.

II.

Uzupełnij następujące zdania czasownikami *vouloir*, *pouvoir* i *devoir* tak, aby miały one sens.

1. Elle _____ aller au théâtre, mais elle ne _____ pas parce qu'elle _____ faire ses devoirs.
2. Vous _____ voyager en Amérique du Sud, mais vous ne _____ pas parce que vous _____ travailler.
3. Tu _____ écrire une lettre à ton amie, mais tu ne _____ pas parce que tu _____ t'occuper des enfants.
4. Nous _____ téléphoner à Paul, mais nous ne _____ pas parce que nous _____ sortir tout de suite.
5. Marie _____ aller à pied, mais elle ne _____ pas parce qu'elle _____ arriver au bureau à 3h.

PROVERBE !

Vouloir, c'est pouvoir – Chcieć to móc.

Klucz :

I./ 1. devez, 2. peux, 3. veulent, 4. dois, 5. pouvons, 6. veut, 7. doivent, 8. peuvent.

II./ 1. veut, peut, doit 2. voulez, pouvez, devez 3. veux, peux, dois 4. voulons, pouvons, devons 5. veut, peut, doit

ZAIMKI PRZYMIOTNE WSKAZUJĄCE

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
LICZBA POJEDYŃCZA	ce, cet	cette
LICZBA MNOGA	ces	ces

ce cahier – ten zeszyt / ces cahiers – te zeszyty
 cet appartement – to mieszkanie / ces appartements – te mieszkania
 cet hôtel – ten hotel / ces hôtels – te hotele

cette maison – ten dom / ces maisons – te domy
 cette histoire – ta historia / ces histoires - te historie

EXEMPLES !

1. J'aime beaucoup cette région – bardzo lubię ten region.
2. Cet homme est très grand – ten mężczyzna jest bardzo wysoki.
3. Ces pommes coûtent trop cher – te jabłka za dużo kosztują
4. Ils se sont rencontrés dans ce restaurant – spotkali się w tej restauracji.

ATTENTION !

1. Jeżeli rzeczownik rodzaju męskiego liczby pojedynczej zaczyna się od samogłoski (np. appartement) lub od « h niemego » (np. hôtel) zaimek przymiotny wskazujący przyjmuje formę « cet ».
2. Istnieje tylko jedna forma zaimka przymiotnego wskazującego liczby mnogiej – « ces » - niezależna od rodzaju rzeczownika.

EXERCICES !

I. Uzupełnij zdania odpowiednim słowem.

		A	B	C
1	Vous n'aimez pas cette ...	chanson	pays	appartement
2	Est-ce que je peux voir ces ...	robe	pantalons	modèle
3	Cet ... nous allons chez Pierre.	soir	après-midi	semaine
4	Ce ... est souvent fermé.	magasin	pharmacie	bureaux
5	Dans ces .... on parle l'arabe.	région	village	villes

II. Wybierz właściwy zaimek przymiotny wskazujący.

		A	B	C

1	Passe-moi ... livre.	cette	ces	ce
2	... jupe me va bien.	ces	cet	cette
3	Je ne connais pas ... personnes.	ces	ce	cet
4	... île est très belle.	cette	cet	ce
5	Qui a écrit ... poèmes ?	cet	ces	cette

PROVERBE !

L'habit ne fait pas le moine – nie szata zdobi człowieka

Klucz :

I/ 1. A, 2. B, 3. B, 4. A, 5. C

II/ 1. C, 2.C, 3. A, 4. A, 5. B

GRAMMAIRE !

PASSÉ RÉCENT – CZAS PRZESZŁY BLISKI

Czas passé récent jest jedynym z najłatwiejszych, zarówno ze względu na budowę, jak i użycie, czasów francuskich.

- tworzenie czasu

Czasowniki wszystkich grup odmieniają się regularnie. Schemat odmiany przedstawia się następująco:

czasownik „venir” odmieniany w czasie teraźniejszym + przyimek de / d' + bezokolicznik

je viens de chanter / de finir / d'apprendre
tu viens de chanter / de finir / d'apprendre
il vient de chanter / de finir / d'apprendre

nous venons de chanter / de finir / d'apprendre
vous venez de chanter / de finir / d'apprendre
ils viennent de chanter / de finir / d'apprendre

- użycie czasu

Czas ten stosuje się do wyrażenia czynności, która odbyła się w niedalekiej przeszłości. W tłumaczeniu tego czasu na język polski pojawiają się zatem następujące wyrażenia: „dopiero co”, „tylko co”, „właśnie”, „niedawno”, „przed chwilą”, „ledwo co”.

EXEMPLES !

Tu viens de téléphoner à Pierre – właśnie zadzwoniłeś do Piotra.
Le bus vient de partir – Autobus dopiero co odjechał.
Nous venons de réaliser un de nos rêves – Niedawno zrealizowaliśmy jedno z naszych marzeń.

EXERCICE !

Przetłumacz następujące zdania.

1. Dziękuję, ale przed chwilą zjadłem śniadanie.
2. Przedsiębiorstwo właśnie podpisało kontrakt.
3. Oni tylko co wyszły z domu.
4. Niedawno kupiliśmy nowy dom.
5. Przed chwilą spotkałem moją przyjaciółkę.
6. Dopiero co obudziliście się.

PROVERBE !

Mieux vaut tard que jamais – Lepiej późno niż wcale.

Klucz:

1. Merci mais je viens de prendre mon petit déjeuner.
2. L'entreprise vient de signer un contrat.
3. Elles viennent de sortir de la maison.
4. Nous venons d'acheter une nouvelle maison.
5. Je viens de rencontrer mon amie.
6. Vous venez de vous réveiller.

PRZYMIOTNIKI *BEAU, NOUVEAU I VIEUX*

W języku francuskim przymiotniki uzgadniają się w liczbie i w rodzaju z rzeczownikami, którym towarzyszą. Istnieje grupa przymiotników, które odmieniają się nieregularnie. Należą do niej między innymi przymiotniki „beau” (piękny), „nouveau” (nowy) i „vieux” (stary). Nieregularność ta polega na istnieniu dwóch form przymiotnika dla rzeczowników rodzaju męskiego. Formy drugiej, zakończonej na spółgłoskę (bel, nouvel, vieil) używa się przed rzeczownikami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego.

PRZYMIOTNIK	LICZBA POJEDYŃCZA			LICZBA MNOGA	
	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ MĘSKI (przed samogłoską lub „h” niemym)	RODZAJ ŻEŃSKI	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
beau	beau	bel	belle	beaux	belles
nouveau	nouveau	nouvel	nouvelle	nouveaux	nouvelles
vieux	vieux	vieil	vieille	vieux	vieilles

EXEMPLES !

un beau chien – piękny pies / de beaux chiens – piękne psy
 un bel appartement – piękne mieszkanie / de beaux appartements – piękne mieszkania
 une belle maison – piękny dom / de belles maisons – piękne domy
 une belle histoire – piękna historia / de belles histoires – piękne historie

ATTENTION !

Istnieją tylko dwie formy przymiotnika dla rzeczowników w liczbie mnogiej – jedna dla rodzaju męskiego, druga dla rodzaju żeńskiego.

Istnieje tylko jedna forma przymiotnika dla rzeczowników rodzaju żeńskiego liczby pojedynczej, niezależnie od tego, czy zaczynają się one od spółgłoski, czy też samogłoski albo „h” niemego.

EXERCICE !

Wstaw odpowiednią formę przymiotnika podanego w nawiasie.

1. un (beau) ___ éléphant
2. de (nouveau) ___ voitures
3. une (vieux) ___ femme
4. un (beau) ___ livre
5. une (nouveau) ___ habitation
6. de (vieux) ___ écoles
7. une (beau) ___ fille
8. un (nouveau) ___ modèle
9. un (vieux) ___ pantalon
10. de (beau) ___ amies
11. un (nouveau) ___ objet
12. de (vieux) ___ messages
13. de (beau) ___ paysages
14. un (nouveau) ___ vélo
15. de (vieux) ___ soeurs
16. un (beau) ___ bébé
17. un (nouveau) ___ attentat
18. un (vieux) ___ officier

PROVERBE !

Tout est bien qui finit bien – Wszystko dobre, co się dobrze kończy.

Klucz.

1. bel 2. nouvelles 3. vieille 4. beau 5. nouvelle 6. vieilles 7. belle 8. nouveau 9. vieux 10. belles 11. nouvel 12. vieux 13. beaux 14. nouveau 15. vieilles 16. beau 17. nouvel 18. vieil

GRAMMAIRE !

PRZYIMKI Z NAZWAMI PAŃSTW I MIAST

Jednym z zastosowań przyimków jest ich użycie przed nazwami państw i miast.

Jeżeli chcemy powiedzieć, że gdzieś przebywamy, mieszkamy itd. (np. w Paryżu, we Francji) lub, że gdzieś się wybieramy (np. do Brukseli, do Belgii) używamy przyimków „à”, „en”, „au”, „aux”, zależnie od liczby, rodzaju i litery, od której zaczyna się dana nazwa geograficzna.

„EN” - przed nazwami państw rodzaju żeńskiego (en France, en Espagne) oraz przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynających się od samogłoski (en Iran)

„AU” - przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynających się od spółgłoski (au Portugal, au Canada, au Japon)

„AUX” - przed nazwami państw w liczbie mnogiej (aux Etats-Unis)

„À” - przed nazwami miast (à Paris, à Londres, à Berlin)

EXEMPLES !

Je suis en France – Jestem we Francji.

Tu travailles au Portugal – Pracujesz w Portugalii.

Elle vit aux Etat-Unis – Ona żyje w Stanach Zjednoczonych.

Nous allons en Espagne – Jedziemy do Hiszpanii.

Vous allez au Japon – Jedziecie do Japonii.

Ils vont à Varsovie – Jadą do Warszawy.

Przyimki te tłumaczone są w języku polskim za pomocą przyimka „w” lub „do”.

Jeżeli natomiast chcemy powiedzieć, że skądś wracamy lub pochodzimy, używamy przyimków „de”, „d”, „du”, „des”, zależnie od liczby, rodzaju i litery, od której zaczyna się dana nazwa geograficzna.

„DE” – przed nazwami państw rodzaju żeńskiego i miast zaczynającymi się od spółgłoski (de France, de Pologne, de Lyon, de Rome)

„D” – przed nazwami państw i miast zaczynającymi się od samogłosek (d’Italie, d’Angleterre, d’Iran, d’Aix-en-Provence).

„DU” – przed nazwami państw rodzaju męskiego zaczynającymi się od spółgłoski (du Portugal, du Canada)

„DES” – przed nazwami państw w liczbie mnogiej (des Etats-Unis)

EXEMPLES !

Je suis de France – Jestem z Francji.

Tu viens du Canada – Pochodzisz z Kanady.

Elle revient des Etats-Unis – Wraca ze Stanów Zjednoczonych.

Nous revenons d’Allemagne – Wracamy z Niemiec.

Przyimki te tłumaczone są w języku polskim za pomocą przyimka „z”.

EXERCICE !

Wybierz poprawny przyimek.

1. Paul habite ___ Philipines. (aux / au / de)
2. Muriel vient ___ Chine (au / de / du)
3. Les Dupont vont ___ Grèce. (des / en / au)
4. Ils viennent ___ Etats-Unis (des / d’ / à)
5. Mon père travaille ___ Japon (à / au / du)
6. Il y a beaucoup de monuments ___ Rome (en / du / à)
7. Je suis ___ Maroc (du / en / à)
8. Sa famille vit ___ Australie (en / à / d’)
9. John vient ___ New York (du / de / des)
10. Tu reviens ___ Irlande (du / aux / d’)

PROVERBE !

Tous les chemins mènent à Rome – Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.

Klucz

1. aux 2. de 3. en 4. des 5. au 6. à 7. du 8. en 9. de 10. d’

GRAMMAIRE !

ZDANIE PYTAJĄCE OGÓLNE

W pisanyim języku francuskim istnieją dwa sposoby tworzenia zdania pytającego ogólnego (zdania, na które odpowiada się „tak” lub „nie”):

- **INWERSJA**

Polega ona na zamianie miejsca zaimka (podmiotu) i czasownika.

Elle est belle. >>> Est-elle belle ? (czy ona jest piękna ?)

Nous sommes arrivés. >>> Sommes-nous arrivés ? (przyjechaliśmy ?)

Il a un frère. >>> A-t-il un frère ? (czy on ma brata ?)

Jeżeli jednak w zdaniu wyjściowym podmiotem jest nie jest zaimek a rzeczownik, to aby utworzyć zdanie pytające, na jego początku umieszczamy podmiot (rzeczownik), a później powtarzamy go używając zaimka. Przedstawia się to następująco.

Marie apprend le français. >>> Marie apprend-elle le français ? (czy Maria uczy się francuskiego ?)

Les Dupont sont allés en Allemagne. >>> Les Dupont sont-ils allés en Allemagne ? (czy rodzina Dupont pojechała do Niemiec ?)

- **EST-CE QUE ...**

Jeżeli chcemy uniknąć inwersji możemy użyć formy „est-ce que” („czy”).

Pierre est petit. >>> Est-ce que Pierre est petit ? (czy Piotr jest niski ?)

Elle va chez Paul >>> Est-ce qu'elle va chez Paul ? (czy ona idzie do Pawła ?)

ATTENTION !

Jeżeli inwersja dotyczy zaimka „il” lub „elle” należy pamiętać o dostawieniu „-t-” między orzeczeniem a podmiotem (warunek: czasownik nie jest zakończony na „-t” lub „-d”).

A-t-elle vu ce film ? – czy ona widziała ten film ?

De quoi parle-t-il ? – o czym on mówi ?

EXERCICE !

I.

Podane poniżej zdania zamień na zdania pytające. Zwróć uwagę na sposób tworzenia formy pytającej, którym należy się posłużyć.

1. (inwersja) Elles adore les voyages.
2. (est-ce que) Son fils travaille tous les week-ends.
3. (inwersja) Ces garçons jouent aux cartes.
4. (est-ce que) Mon ami se repose.
5. (inwersja) Tu manges de la confiture.
6. (est-ce que) Elles ont acheté beaucoup de vêtements.
7. (inwersja) Le patron dort.
8. (est-ce que) Il comprend tout.
9. (inwersja) Ces touristes sont très déçus.
10. (est-ce que) Il a quitté sa famille.

PROVERBE !

Il faut battre le fer quand il est chaud – Trzeba kuć żelazo póki jest gorące.

Klucz.

I/ 1. Adore-t-elle les voyages ? 2. Est-ce que son fils travaille ... ? 3. Ces garçons jouent-ils aux cartes ? 4. Est-ce que mon ami se repose ? 5. Manges-tu de la confiture ? 6. Ont-elles acheté .... ? 7. Le patron dort-il ? 8. Est-ce qu'il comprend tout ? 9. Ces touristes sont-ils très déçus ? 10. Est-ce qu'il a quitté sa famille ?

GRAMMAIRE !

CZASOWNIKI ODMIENIANE Z „ÊTRE” I „AVOIR”

Istnieje grupa czasowników, które w czasach złożonych (np. passé composé) mogą odmieniać się zarówno z czasownikiem posiłkowym „être”, jak i „avoir”. Zależnie od użytego czasownika posiłkowego, orzeczenie ma inne znaczenie. Do grupy tej należą następujące czasowniki: monter, descendre, retourner, sortir, passer, rentrer.

	ODMIANA Z „ÊTRE”	ODMIANA Z „AVOIR”
MONTER	wchodzić	wnosić
DESCENDRE	schodzić	znosić
RETOURNER	wracać	odwracać
SORTIR	wychodzić	wyjąć
PASSER	przechodzić obok, wstąpić	spędzać, zdawać
RENTREER	wracać	wprowadzać

EXEMPLES !

Nous sommes montés au deuxième étage. - Weszliśmy na drugie piętro.

Nous avons monté nos valises au deuxième étage. – Wnieśliśmy nasze walizki na drugie piętro.

Il est descendu dans la cave - Zszedł do piwnicy.

Il a descendu deux chaises au salon - Zniósł dwa krzesła do salonu.

Elle est sortie de sa chambre - Wyszła ze swojego pokoju.

Elle a sorti un cahier de son sac - Wyjęła zeszyt z torby.

Il est passé devant l'école - Przeszedł obok szkoły.

Il est passé chez Pierre – Wstąpił do Piotra.

Il a passé deux années en France - Spędził dwa lata we Francji.

Il a passé un examen - Zdał egzamin.

Elle est retournée en Pologne - Wróciła do Polski.

Il a retourné sa fiche - Odwrócił swoją kartkę.

Elle est rentrée à la maison. – Wróciła do domu.

Elle a rentré sa voiture au garage – Wprowadziła samochód do garażu.

ATTENTION !

1. Participe passé czasowników odmienianych z „être” uzgadnia się w rodzaju i w liczbie z podmiotem.

2. Czasowniki w odmianie z „avoir” posiadają dopełnienie bliższe.

3. Warto zwrócić uwagę na wyrażenia „monter l’escalier” (wejść po schodach) i „descendre l’escalier” (zejść po schodach). Używany wówczas czasownik posiłkowy to „avoir”.

EXERCICE !

Zamień podane zdania na zdania w czasie passé composé.

1. Est-ce que tu passes de bonnes vacances ?
2. A quelle heure rentres-tu ?

3. Elle rentre sa moto au garage.
4. Vous sortez de la maison à 7 heures du matin.
5. Je monte l'escalier.
6. Le médecin passe chez le malade.
7. Il descend dans la cuisine.
8. Paul retourne la cassette pour écouter l'autre face.
9. Je sors un cahier du tiroir.
10. Nous descendons tous les meubles dans la cave.
11. Elle retourne chez ses amis.
12. Je monte à pied au troisième étage.

PROVERBE !

L'habitude est une seconde nature – Przyzwyczajenie jest drugą naturą.

Klucz.

1. tu a passé 2. es-tu rentré 3. elle a rentré 4. vous êtes sorti(e)s 5. j'ai monté 6. le médecin est passé 7. il est descendu 8. Paul a retourné 9. j'ai sorti 10. nous avons descendu 11. elle est retournée 12. je suis monté

GRAMMAIRE !

PRZYIMKI « PAR » I « POUR »

Użycie przyimków « par » i « pour » jest różnorodne. Tym razem poznamy ich zastosowanie w konstrukcjach przyimkowych określających miejsce lub cel.

PAR – przyimek ten stosuje się do określenia miejsca przez które się przechodzi, przejeżdża itd. zmierzając do jakiegoś celu (odpowiada na pytanie : którędy ?)

Il faut passer par la place Jeanne d'Arc – Trzeba przejść przez plac de Jeanne d'Arc.

Il est entré par la cuisine – Wszedł przez kuchnię.

Elle sort toujours par cette porte – Wchodzi zawsze przez te drzwi.

Vous devez passer par mon bureau – Musicie przejść przez moje biuro.

Par où allez-vous chez Monique ? – Którędy idziecie do Moniki ?

POUR – przyimek ten stosuje się do określenia kierunku, celu.

Un billet pour Paris, s'il vous plaît – Proszę jeden bilet do Paryża.

Pour le musée de Louvre, s'il vous plaît ? – Jak dojechać do Luwru ?

Le train pour Lyon est déjà parti – Pociąg do Lionu już odjechał.

Nous partons pour Cracovie – Wyjeżdżamy do Krakowa.

Attention ! Należy zwrócić uwagę na przyimki, które używa się po czasownikach przed nazwami geograficznymi (patrz lekcja WORD4U nr 4). Jedyne czasownik « partir » (wyjeżdżać) wymaga przyimka « pour ».

EXERCICE !

Wstaw odpowiedni przyimek : « par » lub « pour ».

1. Sophie est partie ___ la France.
2. Elle voit la lumière ___ le trou de la serrure.
3. Nous sommes revenus ___ le même chemin.
4. Je dois prendre un avion ___ Los Angeles.
5. A quelle heure part le train ___ Marseille ?
6. Sortons ___ la fenêtre !
7. Trois billets ___ Nice, s'il vous plaît.
8. ___ aller à la gare, s'il vous plaît ?
9. ___ aller en France il faut passer ___ l'Allemagne.

PROVERBE !

L'exception confirme la règle – Wyjątek potwierdza regułę.

Klucz.

1. pour 2. par 3. par 4. pour 5. pour 6. par 7. pour 8. pour 9. par 10. pour, par

GRAMMAIRE !

PRZYMIOTNIK „TOUT”

Słowo „tout” może pełnić w zdaniu różne funkcje. Może być przymiotnikiem, zaimkiem, przysłówkiem lub rzeczownikiem. Tym razem zajmiemy się jego funkcją przymiotnikową.

„Tout” jest przymiotnikiem, kiedy występuje przed rzeczownikiem poprzedzonym rodzajnikiem lub zaimkiem przymiotnym (np. zaimkiem przymiotnym wskazującym – ce, cette, cet, ces). Posiada on wówczas cztery formy:

	LICZBA POJEDYŃCZA	LICZBA MNOGA
RODZAJ MĘSKI	tout	tous
RODZAJ ŻEŃSKI	toute	toutes

Jako przymiotnik, słowo „tout” posiada dwa podstawowe znaczenia:

1. każdy, wszyscy

tous les jours – każdego dnia
tous mes élèves – wszyscy moi uczniowie
toutes les filles – wszystkie dziewczęta

2. cały

toute sa famille - cała jej / jego rodzina
toute la France – cała Francja
tout l'appartement – całe mieszkanie

EXEMPLES !

J'ai visité tout le château – Zwiedziłem cały zamek.
Toute la région était sous l'eau – Cały region był pod wodą.
Nous connaissons tous les films de Polański – Znamy wszystkie filmy Polańskiego.
Toutes mes amies sont venues – Przyszły wszystkie moje przyjaciółki.

EXERCICE !

Wstaw odpowiednią formę przymiotnika „tout”.

1. J'ai lu ___ ce roman.
2. Nous aimons ___ les femmes.
3. Les élèves n'ont pas compris ___ le texte.
4. J'espère que ___ mes copines viendront.
5. ___ la ville est surprise.
6. ___ le jardin est plein de fleurs.
7. Ils ont passé ensemble ___ leur vie.
8. Nous avons invité ___ nos amis.
9. Il a plu ___ la journée.
10. ___ les magasins sont déjà fermés.

PROVERBE !

Le chat parti, les souris dansent – Myszy tańczą, kiedy kota nie czują.

Klucz:

1. tout 2. toutes 3. tout 4. toutes 5. toute 6. tout 7. toute 8. tous 9. toute 10. tous

GRAMMAIRE !

PRZYŚLÓWKI OUI / SI / NON ORAZ AUSSI / NON PLUS

oui / si / non

Przeanalizujmy następujące przykłady:

- Tu veux aller au cinéma ? – Chcesz iść do kina ?
- Oui, je veux aller au cinéma. – Tak, chcę iść do kina.

- Non, je ne veux pas aller au cinéma. – Nie, nie chcę iść do kina.

- Tu ne veux pas aller au cinéma ? – Nie chcesz iść do kina ?
- Si, je veux aller au cinéma.- Tak, chcę iść do kina.
- Non, je ne veux par aller au cinéma. – Nie, nie chcę iść do kina.

- Est-ce que tu n'aimes pas cette chanteuse ? – Nie lubisz tej piosenkarki ?
- Si, elle chante très bien. – Tak (lubię), ona bardzo dobrze śpiewa.

- Vous n'êtes pas d'accord ? – Nie zgadzacie się ?
- Si, c'est une excellente idée ! – Tak (zgadzamy się), to jest wspaniały pomysł.

Z przykładów tych wynika, że w języku francuskim przysłówek wyrażający opinię „tak” posiada dwie formy – „oui” lub „si”. Kiedy używamy pierwszego, a kiedy drugiego ?

- „oui” używamy w odpowiedziach na pytania w formie twierdzącej.
- „si” używamy w odpowiedziach na pytania w formie przeczącej.

ATTENTION !

„Oui” i „si” zawsze wprowadzają zdanie o charakterze twierdzącym.

Przysłówek „non” wprowadza natomiast odpowiedź negatywną, niezależnie od tego, czy pytanie ma formę twierdzącą, czy przeczącą.

aussi / non plus

Zarówno przysłówek „aussi” jak i „non plus” posiadają takie samo znaczenie w języku polskim – „też”, „także”, „również”. Zastosowanie ich w języku francuskim jednak jest różne:

- „aussi” używamy w zdaniach twierdzących.
- „non plus” w zdaniach przeczących.

J'aime aller au théâtre. Toi aussi. – Lubię chodzić do teatru. Ty też.

Je n'aime pas aller au théâtre. Toi non plus. – Nie lubię chodzić do teatru. Ty też (nie).

Nous connaissons cette ville. Vous aussi ? – Znamy to miasto. Wy też ?

Nous ne connaissons pas cette ville. Vous non plus ? – Nie znamy tego miasta. Wy też (nie) ?

EXERCICES !

I.

Uzupełnij dialogi przysłówkiem „oui” , „si” lub „non”.

a.

- Paul est allé chez ses parents ?
- _____, il est allé chez eux.

b.

- Tu n'as pas vu ce film ?
- _____, j'ai vu ce film trois fois.

c

- Tu es d'accord avec moi ?
- _____, je ne suis pas d'accord avec toi.

d

- Vous ne voulez pas sortir avec nous ?
- _____, avec plaisir.

e

- Ne peut-elle pas préparer ce projet ?
- _____, elle n'a pas de temps.

f

- Tu n'as pas fait ce devoir ?
- _____, il était très facile.

II.

Przetłumacz następujące zdania na język francuski.

1. On bardzo dobrze tańczy. Ona też.
2. Uwielbiam chodzić na basen. Ty też ?
3. On nie umie pływać. Wy też (nie) ?
4. One uczą się francuskiego. Oni też.
5. Nie znalazłem rozwiązania. Ty też (nie) ?

APHORISME !

On ne voit bien qu'avec le coeur, l'essentiel est invisible pour les yeux. – Dobrze widzi się tylko sercem, najważniejsze jest niewidoczne dla oczu. / Antoine de Saint – Exupéry /

Klucz:

I. a. oui b. si c. non d. si e. non f. si

II. 1. Il danse très bien. Elle aussi. 2. J'adore aller à la piscine. Toi aussi ? 3. Il ne sait pas nager. Vous non plus ?

4. Elles apprennent le français. Eux aussi. 5. Je n'ai pas trouvé la solution. Toi non plus ?

GRAMMAIRE !

STOPNIOWANIE PRZYMIOTNIKA – STOPIEŃ WYŻSZY

Stopień wyższy przymiotnika tworzymy poprzedzając go odpowiednim przyimkiem. Do wybory mamy następujące przyimki: plus (bardziej), moins (mniej) i aussi (równie).

plus responsable – bardziej odpowiedzialny

moins responsable – mniej odpowiedzialny
aussi responsable – równie odpowiedzialny

Często użycie przymiotnika w stopniu wyższym wymaga odpowiednich struktur:

plus + przymiotnik + que - bardziej ... niż
moins + przymiotnik + que - mniej ... niż
aussi + przymiotnik + que - równie ... jak
Exemples

Pierre est plus intelligent que Paul. – Piotr jest bardziej inteligentny niż Paweł.
Ma femme est moins grande que la femme de Pascal. – Moja żona jest niższa niż żona Pascala (od żony Pascala).
Sa ville est aussi belle que Cracovie. – Jej/jego miasto jest równie piękne jak Kraków.

Stopniując przymiotnik należy pamiętać o uzgadnianiu jego rodzaju i liczby względem rzeczownika, któremu towarzyszy.

EXERCICES !

Przetłumacz następujące zdania.

1. Maria jest mniej zdolna niż jej przyjaciółka.
2. Jesteście równie szczęśliwi jak my.
3. Jan jest szybszy od swojego brata.
4. Oni są równie sympatyczni jak wy.
5. Jesteś wyższy ode mnie.
6. Ta propozycja jest mniej ciekawa niż propozycja Marka.

PROVERBE !

Comme on fait son lit on se couche – Jak sobie pościelesz tak się wyśpisz.

Klucz

1. Marie est moins douée que sa copaine. 2. Vous êtes aussi heureux que nous. 3. Jean est plus rapide que son frère. 4. Ils sont aussi sympatiques que vous. 5. Tu es plus grand que moi. 6. Cette proposition est moins intéressante que la proposition de Marc.

GRAMMAIRE !

LICZEBNIKI GŁÓWNE

Pisownia liczebników francuskich może sprawiać pewne trudności. Wynikają one jednak jedynie z braku usystematyzowania kilku zasad. Jakich ? O nich poniżej.

1. « un » (1) i « onze » (11) łączą się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et ».

vingt et un (21), trente et un (31), quarante et un (41), cinquante et un (51), soixante et un (61), soixante et onze (71).

Wyjątek stanowią jedynie liczby 81 (quatre-vingt-un) i 91 (quatre-vingt-onze).

2. w liczebnikach typu 101, 201, 301, 1001 nie stawiamy « et »
np. 401 – quatre cent un, 2001 – deux mille un
3. liczebniki złożone do 100 łączą się za pomocą łącznika « - ».
np. 17 – dix-sept, 22 - vingt-deux, 34 – trente-quatre, 73 – soixante-treize,
84 – quatre-vingt-quatre, 99 – quatre-vingt-dix-neuf
4. « s » dodajemy tylko w trzech wypadkach :
  - a. 80 – quatre-vingts
  - b. pełne setki – np. 200 – deux cents, 300 – trois cents
  - c. miliony – np. 2 000 000 – deux millions, 4 400 000 – quatre millions quatre cents mille
5. « mille » (1000) nigdy nie jest uzgadniany, tzn. nigdy nie dodajemy « s »
np. 3 000 – trois mille, 5 344 – cinq mille trois cent quarante-quatre

Przeanalizujmy kilka liczb.

17 300 – dix-sept mille trois cents

dix-sept – zasada nr 3 (liczebnik złożony do 100 łączy się za pomocą łącznika « - »)

dix-sept mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie jest uzgadniany)

trois cents – zasada nr 4b (pełna setka, dodajemy « s »)

71 201 081 – soixante et onze millions deux cent un mille quatre-vingt-un

soixante et onze – zasada nr 1 (« onze » łączy się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et »)

soixante et onze millions – zasada nr 4c (« million » uzgadnia się)

deux cent un – zasada nr 4b (nie możemy dodać « s » gdyż nie ma pełnej setki) i zasada nr 2 (liczebnik typu 101, 201 itd)

deux cent un mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie jest uzgadniany)

quatre-vingt-un – wyjątek od zasady nr 1

80 031 – quatre-vingts mille trente et un

quatre-vingts – zasada nr 4a (dodajemy « s » do liczby 80)

quatre-vingts mille – zasada nr 5 (« mille » nigdy nie uzgadniamy)

trente et un – zasada nr 1 (« un » łączy się z dziesiątkami za pomocą łącznika « et »)

EXERCICE !

Napisz słownie podane w nawiasach cyfry.

1. Je suis né en (1980).
2. Elle a (18) petits-enfants.
3. Ce livre a (401) pages.
4. Tu as gagné (3 600) euros.

5. Elle est morte en (1591).
6. J'ai (61) ans.
7. La population de la France est de (58 000 000) d'habitants.
8. Ce produit coûte (71) euros.
9. (300 000) et (92 101) égale (392 101).
10. (22 420) moins (11 399) font (11 021)

DICTON !

Oeil pour oeil, dent pour dent. – Oko za oko, ząb za ząb.

Klucz :

1. mille neuf cent quatre-vingts 2. dix-huit 3. quatre cent un 4. trois mille six cents 5. mille cinq cent quatre-vingt-onze 6. soixante et un 7. cinquante-huit millions 8. soixante et onze 9. trois cents mille, quatre-vingt-douze mille cent un, trois cent quatre-vingt-douze mille cent un 10. vingt-deux mille quatre cent vingt, onze mille trois cent quatre-vingt-dix-neuf, onze mille vingt et un.

GRAMMAIRE !

ZAIMEK PRZYMIOTNY PYTAJĄCY I ZAIMEK PRZYMIOTNY WYKRZYKNIKOWY

Oba typy zaimków mają takie same formy. Przedstawiają się one następująco:

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
LICZBA POJEDYŃCZA	quel	quelle
LICZBA MNOGA	quels	quelles

Z tabeli wynika zatem, że zaimki przymiotne uzgadniają się pod względem liczby i rodzaju z rzeczownikami, którym towarzyszą.

Zaimek przymiotny pytający (który ?, która ?, jaki ?, jaka ? itd.)

- Quel stylo ? – który długopis ?
- Quelle heure ? – która godzina ?
- Quels livres ? – które książki ?
- Quelles maisons ? – które domy ?

- Quel dictionnaire veux-tu acheter ? – Który słownik chcesz kupić ?
- Quelle robe choisissez-vous ? – Którą sukienkę Pani wybiera ?
- Quels journaux lis-tu d'habitude ? – Jakie gazety czytasz zazwyczaj ?
- Quelles photos veut-elle regarder ? – Które zdjęcia chce oglądać ?

Używając zaimka przymiotnego pytającego należy pamiętać o poprawnej budowie zdania pytającego. Przykłady powyżej posługują się inwersją. Zdanie takie można zbudować również za pomocą wyrażenia „est-ce que”, które zwalnia nas z konieczności stosowania inwersji:

Quel dictionnaire est-ce que tu veux acheter ? – Który słownik chcesz kupić ?
Quelle robe est-ce que vous choisissez ? – Którą sukienkę Pani wybiera ?
Quels journaux est-ce que tu lis d'habitude ? – Jakie gazety czytasz zazwyczaj ?
Quelles photos est-ce qu'elle veut regarder ? – Które zdjęcia chce oglądać ?

Zaimek przymiotny wykrzyknikowy

Formy quel/quelle/quels/quelles mogą również występować jako zaimki przymiotne wykrzyknikowe, służące do wyrażenia zachwytu, podziwu, zdziwienia, oburzenia itd.

Quel plaisir ! – Co za przyjemność !
Quelle belle maison ! – Cóż za piękny dom !
Quels changements ! – Co za zmiany !
Quelles photos superbes ! – Co za wspaniałe zdjęcia !

EXERCICES !

I.

Wstaw odpowiednią formę zaimka przymiotnego pytającego lub wykrzyknikowego.

1. _____ régions est-ce que tu veux visiter ?
2. _____ langues apprends-tu ?
3. _____ temps affreux !
4. _____ chance !
5. _____ train est-ce qu'elle a pris ?
6. _____ examens dois-tu passer ?
7. _____ longs discours !
8. _____ amies est-ce que nous invitons ?
9. _____ dur travail !
10. _____ propositions as-tu ?

II.

Opierając się na podanym przykładzie, zbuduj pytania do następujących zdań.

Exemple:

Je dois réparer cette voiture.

Quelle voiture est-ce que je dois réparer ? / Quelle voiture dois-je réparer ?

1. Elle connaît cette chanteuse.
2. Nous visitons ces monuments.
3. Ils posent ces questions.
4. Tu signes ce contrat.

III.

Przetłumacz następujące równoważniki zdań.

1. Co za piękny dzień !
2. Co za ciekawe pytania !
3. Co za odwaga !
4. Co za dzieci !

DICTON !

L'enfer est pavé de bonnes intentions. - Piekło jest wybrukowane dobrymi intencjami.

Klucz:

I. 1. quelles 2. quelles 3. quel 4. quelle 5. quel 6. quels 7. quels 8. quelles 9. quel 10. quelles

II. 1. Quelle chanteuse est-ce qu'elle connaît ? / Quelle chanteuse connaît-elle ? 2. Quels monuments est-ce que nous visitons ? / Quels monuments visitons-nous ? 3. Quelles questions est-ce qu'ils posent ? / Quelles questions posent-ils ? 4. Quel contrat est-ce que tu signes / Quel contrat signes-tu ?

III. 1. Quelle belle journée ! 2. Quelles questions intéressantes ! 3. Quel courage ! 4. Quels enfants !

GRAMMAIRE

CZASOWNIKI TYPU „CRAINdre”, „JOINdre”, „PEINdre” (czas terażniejszy – le présent)

Czasowniki typu „craindre” (obawiać się), „joindre” (połączyć, łączyć) i „peindre” (malować) należą do trzeciej, nieregularnej grupy czasowników.

Wszystkie z nich posiadają końcówkę „-indre” w bezokoliczniku, co pozwala stworzyć jednolity wzór ich odmiany w czasie terażniejszym (le présent).

Aby odmienić w czasie terażniejszym którykolwiek z podanych czasowników, należy odrzucić od bezokolicznika końcówkę „-indre”, a następnie (w zależności od liczby i osoby) dodać następujące końcówki:

- ins	- ignons
- ins	- ignez
- int	-ignent

Odmiana wspomnianych czasowników przedstawia się zatem w następujący sposób:

CRAINdre

Je crains
Tu crains
Il craint
Elle craint

Nous craignons
Vous craignez
Ils craignent
Elles craignent

JOINdre

Je joins
Tu joins
Il joint
Elle joint

Nous joignons
Vous joignez
Ils joignent
Elle joignent

PEINdre

Je peins
Tu peins
Il peint
Elle peint

Nous peignons
Vous peignez
Ils peignent
Elles peignent

Tak samo będziemy odmieniać inne czasowniki o końcówce „-indre” w bezokoliczniku. Należą do nich między innymi: atteindre (dosięgnąć), feindre (udawać), teindre (farbować), éteindre (gasić), se plaindre (skarżyć się, narzekać).

Warto również zapamiętać tworzenie participe passé omawianych czasowników. Odcinamy końcówkę „indre”, a następnie dodajemy „int” (powstaje forma analogiczna do formy 3 osoby liczby pojedynczej czasu teraźniejszego)

craindre – craint

joindre – joint

peindre – peint

EXERCICES.

Wstaw podany w nawiasie czasownik w odpowiedniej formie czasu teraźniejszego.

1. Je (peindre) _____ et je dessine depuis mon enfance.
2. Nous (atteindre) _____ notre but.
3. Tu (joindre) _____ bien les activités de la maison avec les activités de l'école.
4. Il (feindre) _____ de m'aimer.
5. Vous (éteindre) _____ des bougies.
6. De quoi ils (se plaindre) _____ ?
7. Elle (teindre) _____ les cheveux.
8. Elles (craindre) _____ de perdre toute sa clientèle.

Klucz:

1. peins 2. atteignons 3. joins 4. feint 5. éteignez 6. se plaignent 7. teint 8. craignent

GRAMMAIRE

Zaimek „on”

We współczesnym języku francuskim bardzo często używa się zaimka „on”. Jest on zawsze używany jako podmiot. Orzeczenie (czasownik), który z nim uzgadniamy jest odmieniane w trzeciej osobie liczby pojedynczej (tak samo jak orzeczenia uzgadniane z zaimkiem osobowym „il” i „elle”). Na przykład:

être – on est

avoir – on a

parler – on parle

finir – on finit

écrire – on écrit

devoir – on doit

Zaimek „on” może mieć następujące znaczenia:

1. tout le monde (wszyscy), les gens (ludzie).

En France, tout le monde boit du vin. (We Francji wszyscy piją wino.)
= En France, on boit du vin. (We Francji pije się wino.)

Les gens pensent que c'est le plus bel animal. (Ludzie myślą, że jest to najładniejsze zwierzę.)
= On pense que c'est le plus bel animal. (Myśli się / Uważa się, że jest to najładniejsze zwierzę.)

Dans ce pays les gens dînent à 20h. (W tym kraju ludzie jedzą kolację o godzinie 20-ej.)
= Dans ce pays on dîne à 20h. (W tym kraju kolację je się o godzinie 20-ej.)

Jak możemy zaobserwować, konstrukcja czasownika z zaimkiem „on” odpowiada polskiej konstrukcji z zaimkiem zwrotnym „się” (on mange – je się, on dit – mówi się) lub innej formie bezosobowej (on peut – można).

2. nous (my)

Nous allons à la discothèque. (Idziemy na dyskotekę.)
= On va à la discothèque. (Idziemy na dyskotekę.)

Nous connaissons l'anglais. (Znamy angielski.)
= On connaît l'anglais. (Znamy angielski.)

Nous n'avons pas d'autre choix. (Nie mamy innego wyboru.)
= On n'a pas d'autre choix. (Nie mamy innego wyboru.)

Użycie zaimka „on” zamiast zaimka „nous” jest bardzo częste we współczesnym języku francuskim. Forma ta jest krótsza i łatwiejsza do zbudowania.
Należy pamiętać, że nawet jeżeli „on” używamy w znaczeniu „nous”, czasownik, który mu towarzyszy odmieniany jest w trzeciej osobie liczby pojedynczej.

3. quelqu'un (ktoś)

Quelqu'un frappe à la porte. (Ktoś puka do drzwi.)
= On frappe à la porte. (Ktoś puka do drzwi.)

Quelqu'un parle dans le couloir. (Ktoś rozmawia na korytarzu.)
= On parle dans le couloir. (Ktoś rozmawia na korytarzu.)

Zaimek „quelqu'un” może być zastąpiony zaimkiem „on” jedynie wtedy, gdy jest pełni on funkcje podmiotu.

EXERCICES

I. Przetłumacz następujące zdania używając zaimka „on”.

1. Chce nam się pić.
2. Ktoś ukradł mi torebkę.
3. Często mówi się, że reformy w tym kraju są konieczne.
4. Nie możemy się dziś spotkać.
5. W Holandii uprawia się dużo tulipanów.
6. Musimy zadzwonić do Piotra.
7. Nie można tu palić.
8. Byliśmy dwa razy we Francji.
9. Kiedy jest się złym, nie ma się ochoty na zabawę.

II. Wstaw odpowiedni z zaimków: „il”, „elle” lub „on”.

1. Cet été, ma femme et moi, _____ va en Irlande.
2. _____ est très gentil, ton frère.
3. J'ai une amie. _____ habite pas loin de Cracovie.
4. Hier, _____ a été ensemble au restaurant.
5. Dans ce pays, _____ consomme chaque mois un kilo de pommes par habitant.
6. _____ travaille à l'école. C'est une enseignante.
7. Nous, _____ préfère aller au théâtre.
8. _____ habite avec son amie. Ce sont les meilleures amies.

Klucz:

I/ 1. On a soif. 2. On m'a volé mon sac. 3. On dit souvent que les réformes sont indispensables dans ce pays. 4. On ne peut pas se rencontrer aujourd'hui. 5. Aux Pays-Bas on cultive beaucoup de tulipes. 6. On doit téléphoner à Pierre. 7. On ne peut pas fumer ici. 8. On a été deux fois en France. 9. Quand on est en colère, on n'a pas envie de s'amuser.

II/ 1. on 2. il 3. elle 4. on 5. on 6. elle 7. on 8. elle

GRAMMAIRE

CZAS FUTUR PROCHE (FUTUR IMMÉDIAT)

Czas futur proche jest czasem przyszłym. Teoretycznie używamy go do wyrażenia czynności, która zostanie wykonana w bliskiej przyszłości (stąd jego nazwa). W praktyce jednak (szczególnie w mowie potocznej) czas ten służy również do wyrażania czynności, które będą miały miejsce w dość dalekiej, bliżej nieokreślonej przyszłości (zastępując tym samym inny czas przyszły – futur simple).

EXEMPLES:

Je vais acheter du pain. – Kupię chleb.

Tu vas aller au théâtre. – Pójdiesz do teatru.

Elle va téléphoner à son amie. – Zadzwoń do swojej przyjaciółki.

Il va boire du café. – Napije się kawy.

Nous allons nous rencontrer. – Spotkamy się.

Vous allez lire ce poème. – Przeczytacie ten wiersz.

Ils vont partir pour Londres. – Wyjadą do Londynu.

Elles vont passer quelques jours à la montagne. – Spędzą kilka dni w górach.

Jak widać z powyższych przykładów, czas futur proche ma następującą konstrukcję:

czasownik ALLER odmieniany w czasie présent + bezokolicznik

EXEMPLE:

écrire

Je vais écrire.

Tu vas écrire.

Il va écrire.

Elle va écrire.

Nous allons écrire.

Vous allez écrire.

Ils vont écrire.

Elles vont écrire.

ATTENTION !

Odmieniając czasownik zwrotny w czasie futur proche należy pamiętać o odmianie zaimka zwrotnego „się”.

se lever

Je vais me lever.

Tu vas te lever.

Il va se lever.

Elle va se lever.

Nous allons nous lever.

Vous allez vous lever.

Ils vont se lever.

Elles vont se lever.

ZDANIE PRZECZĄCE

Aby utworzyć zdanie przeczące w czasie futur proche należy zaprzeczyć czasownik posiłkowy „aller”.

Je vais danser. – Zatańczę.

Je ne vais pas danser. – Nie zatańczę.

Nous allons parler. – Porozmawiamy.

Nous n'allons pas parler – Nie porozmawiamy.

PRZYDATNE WYRAŻENIA

demain – jutro
après-demain – po jutrze
dans deux heures – za dwie godziny
dans trois semaines – za trzy tygodnie
la semaine prochaine – w przyszłym tygodniu
le mois prochain – w przyszłym miesiącu
l'année prochaine – w przyszłym roku
lundi prochain – w przyszły poniedziałek

EXERCICES

I. Zamień następujące zdania w czasie présent na zdania w czasie futur proche.

1. Le professeur corrige des exercices.
2. Mes parents vont au Portugal.
3. Elle fait du vélo.
4. Tu écris une lettre.
5. Marie et Sophie regardent la télé.
6. Nous nous occupons de lui.
7. Ils ont un enfant.
8. Les élèves apprennent l'histoire.
9. Vous répondez à mes questions.
10. Je me lève à 9h.

II. Przetłumacz następujące zdania używając czasu futur proche.

1. Jutro nie zadzwonię do mojego wujka.
2. Nie przeprowadzicie się w przyszłym miesiącu.
3. W przyszłą środę nie naprawi naszego samochodu.
4. Pojutrze nie odpoczniesz sobie.
5. Za dwa dni jadą do Stanów Zjednoczonych.

PROVERBE

A chaque oiseau son nid est beau. - Każda sroka swój ogon chwali.

Klucz:

1. Le professeur va corriger des exercices. 2. Mes parents vont aller au Portugal. 3. Elle va faire du vélo. 4. Tu vas écrire une lettre. 5. Marie et Sophie vont regarder la télé. 6. Nous allons nous occuper de lui. 7. Ils vont avoir un enfant. 8. Les élèves vont apprendre l'histoire. 9. Vous allez répondre à mes questions. 10. Je vais me lever à 9h.

1. Demain je ne vais pas téléphoner à mon oncle. 2. Vous n'allez pas déménager le mois prochain. 3. Mercredi prochain il / elle ne va pas réparer notre voiture. 4. Après-demain tu ne vas pas te reposer. 5. Dans deux jours ils vont aller aux Etats-Unis.

GRAMMAIRE

RODZAJNIK NIEOKREŚLONY – ARTICLE INDÉFINI

Rodzajnik jest częścią mowy, która nie występuje w języku polskim. Z tego też powodu jego poprawne zastosowanie może sprawiać trudności, szczególnie na początku nauki języka. Lekcje nr 18, 19 i 20 będą poświęcone temu zagadnieniu gramatycznemu. Mają one na celu przedstawienie i usystematyzowanie podstawowych zasad użycia poszczególnych rodzajników.

Rodzajnik jest częścią mowy towarzyszącą rzeczownikowi, jednym z jego określników obok np. zaimka przymiotnego dzierżawczego lub wskazującego. Wyróżniamy następujące rodzajniki:

- nieokreślony (l'article indéfini)
- określony (l'article défini)
- częściowy (l'article partitif)

FORMY RODZAJNIKA NIEOKREŚLONEGO

Wyróżniamy następujące rodzajniki nieokreślone:

	LICZBA POJEDYNCZA	LICZBA MNOGA
RODZAJ MĘSKI	un	des
RODZAJ ŻEŃSKI	une	

Exemples:

un étudiant – student
une école – szkoła
des maisons – domy

Należy pamiętać, że rzeczowniki, które w języku polskim są rodzaju męskiego niekoniecznie posiadają ten sam rodzaj w języku francuskim (i na odwrót). Oto kilka przykładów:

JĘZYK POLSKI (rodzaj męski)

adres
dom
koniec
kwiat
list
region
samochód
ząb

JĘZYK FRANCUSKI (rodzaj żeński)

une adresse
une maison
une fin
une fleur
une lettre
une région
une voiture
une dent

JĘZYK POLSKI (rodzaj żeński)

cisza
grupa
książka
rola
cyfra
cena

JĘZYK FRANCUSKI (rodzaj męski)

un silence
un groupe
un livre
un rôle
un chiffre
un prix

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA NIEOKREŚLONEGO

- mówimy o czymś lub kimś po raz pierwszy, dana rzecz, osoba, zjawisko itd. nie jest nam bliżej znane

Il a acheté **une** maison. – Kupił dom.

Il a **des** amis. – Ma przyjaciół.

Rodzajnik nieokreślony można tłumaczyć na polskie „jakiś”, „pewien”.

Il était **une** fois ... – Był sobie **pewnego** razu ...

Un jour ... – **Pewnego** dnia ...

Tu peux me donner **un** conseil ? – Możesz mi dać **jakaś** radę ?

Vous avez **une** voiture ? – Macie **jakiś** samochód ?

Un poète a dit ... - **Pewien** poeta powiedział ...

Zazwyczaj jednak rodzajnik ten (tak jak zresztą określony) nie jest tłumaczony.

- po wyrażeniach takich jak: „c’est” (to jest), „ce sont” (to są), „il y a” (jest, znajduje się)

C’est **un** ordinateur. – To jest komputer.

Ce sont **des** fleurs. – To są kwiaty.

ATTENTION !!!

Jeżeli rzeczownik będzie ściśle określony, np. C’est **la** femme de Pierre (To jest żona Piotra) używamy rodzajnika określonego (patrz: lekcja nr 19).

- w znaczeniu liczebnika „jeden

Je dois acheter **un** litre de lait. – Muszę kupić **jeden** litr mleka.

À **une** condition. – Pod **jednym** warunkiem.

Une de mes amies. – **Jedna** z moich przyjaciółek.

J’ai **une** soeur et deux frères. - Mam **jedną** siostrę i dwóch braci.

- rzeczownikowi towarzyszy przymiotnik

Il est **un** bon professeur. - Jest dobrym profesorem.

Nous avons **une** belle maison. – Mamy ładny dom.

C’était **un** pauvre ouvrier. – To był biedny robotnik.

ATTENTION !!!

Jeżeli rzeczownik liczby mnogiej poprzedzony jest przymiotnikiem zamiast formy „des” używamy formy „de”.

de grands bâtiments

de belles filles

ALE:

des livres intéressants (przymiotnik znajduje się za rzeczownikiem)

RODZAJNIK NIEOKREŚLONY A ZDANIE PRZECZĄCE

Po przeczeniu rodzajnik nieokreślony (wszystkie formy) przybiera formę „de” / ”d”.

J'ai un frère. – Mam brata.

Je n'ai pas **de** frère. – Nie mam brata.

Elle a des amis. - Ona ma przyjaciół.

Elle n'a pas **d'**amis. – Ona nie ma przyjaciół.

Wyjątek stanowi czasownik „être”:

C'est un film. – To jest film.

Ce n'est pas un film. – To nie jest film.

Ce sont des lettres. – To są listy.

Ce ne sont pas des lettres. – To nie są listy.

EXERCICES

DOTATEK SPECJALNY – Konstrukcje z czasownikiem „avoir”

Niektóre konstrukcje nie mają bezokolicznikowych odpowiedników w języku polskim. Tłumaczona jest pierwsza osoba liczby pojedynczej.

Niektórym wyrażeniom towarzyszą odpowiednie przyimki. W takim przypadku podany jest prosty przykład.

- avoir faim – być głodnym
- avoir soif > J'ai soif. – Chce mi się pić.
- avoir froid > J'ai froid. – Jest mi zimno.
- avoir chaud > J'ai chaud. – Jest mi ciepło.
- avoir peur de quelque chose / quelqu'un – bać się czegoś / kogoś
avoir peur de faire quelque chose – bać się coś zrobić

J'ai peur de la mort. – Boję się śmierci.

J'ai peur de Pierre. - Boję się Piotra.

J'ai peur de téléphoner à Paul. – Boję się zadzwonić do Pawła.

- avoir sommeil – być śpiącym
- avoir raison – mieć rację

- avoir tort – mylić się
- avoir honte de quelque chose – wstydzić się czegoś

J'ai honte de mon passé. – Wstydzę się mojej przeszłości.

- avoir envie de faire quelque chose – mieć chęć (ochotę) coś zrobić

J'ai envie de partir pour l'Espagne.- Mam ochotę wyjechać do Hiszpanii.

- avoir besoin de quelque chose – potrzebować czegoś

J'ai besoin de ton aide. – Potrzebuję twojej pomocy.

- avoir l'intention de faire quelque chose – mieć zamiar coś zrobić

J'ai l'intention d'aller en Afrique. – Mam zamiar pojechać do Afryki.

- avoir l'impression – mieć wrażenie
- avoir de la chance – mieć szczęście
- avoir l'habitude de faire quelque chose – mieć zwyczaj (w zwyczaju) coś robić

J'ai l'habitude de boire du café sans sucre. – Mam w zwyczaju picie kawy bez cukru.

- avoir confiance en quelqu'un – ufać komuś (mieć zaufanie do kogoś)

J'ai confiance en lui. – Ufam mu.

- avoir lieu – mieć miejsce

GRAMMAIRE

RODZAJNIK OKREŚLONY – ARTICLE DÉFINI

FORMY RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

Wyróżniamy następujące rodzajniki określone:

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻENSKI
LICZBA POJEDYNCZA	le / l'	la / l'

LICZBA MNOGA	les
--------------	-----

Rodzajnika „l” używamy przed rzeczownikami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego. Rodzaj rzeczownika nie ma w tym przypadku znaczenia.

Exemples:

le sport – sport

l'appartement – mieszkanie

la vie – życie

l'histoire – historia

les lits – łóżka

les leçons – lekcje

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

- kiedy mówimy o czymś ogólnie, generalizujemy (tzn. myślimy o wszystkich rzeczach lub osobach, które zaliczają się do danej grupy)

Les chats sont mammifères. – Koty są ssakami. (wszystkie koty)

L'homme est mortel. – Człowiek jest śmiertelny. (każdy człowiek)

Les Russes sont slaves. – Rosjanie są Słowianami. (wszyscy Rosjanie)

La patience est un vertu. – Cierpliwość jest cnotą.

Z tego też powodu rodzajnika określonego używamy przed rzeczownikami występującymi po następujących czasownikach: „aimer” (lubić, kochać), „adorer” (uwielbiać), „détester” (nienawidzić), „préférer” (woleć) i ich negacjach.

J'aime **les** fruits. – Lubię owoce. (wszystkie owoce).

Tu n'aimes pas **les** chats. – Nie lubisz kotów. (żadnych kotów)

Elle adore **le** cinéma. – Uwielbia kino. (kino w ujęciu ogólnym)

Il déteste **les** menteurs. – Nienawidzi kłamców. (wszystkich kłamców)

- kiedy mówimy o rzeczy jedynej w swoim rodzaju

Le soleil brille. – Słońce świeci. (jest tylko jedno słońce)

La Maison Blanche – Biały Dom. (jest tylko jeden Biały Dom)

Le ciel est nuageux. – Niebo jest zachmurzone. (jest tylko jedno niebo)

Z tego powodu też przed nazwami geograficznymi występuje rodzajnik określony:

La Pologne – Polska (jest tylko jedna Polska)

L'Afrique – Afryka (jest tylko jedna Afryka)

La Seine – Sekwana (jest tylko jedna Sekwana)

- kiedy rzeczownik określony jest przez kontekst, wiemy o krórej rzecz, osobę, zjawisko itd. chodzi

la maison de mes amis – dom moich przyjaciół (wiemy, o który dom chodzi)

le chien de nos voisins – pies naszych sąsiadów (wiemy, o którego psa chodzi)

le livre qui est sur la table – książka, która jest na stole

les fleurs que je viens d'acheter – kwiaty, które właśnie kupiłem

- kiedy mówimy o czymś, o czym była uprzednio mowa

J'ai rencontré **une** femme. **La** femme était très belle. – Spotkałem jakąś kobietę. Kobieta była bardzo ładna.

- przed nazwami pór roku, datami

Le printemps approche. – Zbliża się wiosna.

Je suis né **le** 8 novembre 1980. – Urodziłem się 8 listopada 1980 roku.

- przed nazwami części ciała (pod warunkiem, że nie towarzyszy im przymiotnik)

Fermez **les** yeux. – Zamknijcie oczy.

J'ai mal à **la** tête. – Boli mnie głowa.

Il cache **les** pieds. – Chowa stopy.

EXERCICES

Wstaw odpowiedni rodzajnik (nieokreślony lub określony).

1. Sur l'étagère, il y a ___ livre.
2. Nous n'aimons pas ___ vin.
3. J'ai entendu ___ bruit. (jakiś hałas)
4. Ce sont ___ exercices difficiles.
5. Je ne connais pas ___ film que tu me racontes.
6. Mon amie a ___ chat.
7. ___ lune est l'objet astronomique le plus proche de ___ Terre.
8. ___ de mes filles est allée en Espagne.
9. Nous avons acheté ___ stylo et deux cahiers.
10. ___ Chine et ___ Japon se trouvent en Asie.
11. ___ hiver s'achève.
12. Cet évènement a eu lieu ___ 12 mars 1999.
13. Dans la rue, il y a ___ gens.
14. Elle a mal à ___ jambe.
15. ___ or est un métal.
16. J'ai ___ mauvais goût dans ___ bouche.
17. C'est ___ voiture de mes voisins.
18. Pour moi ___ tasse de thé.

19. Aimez-vous ____ enfants ?
20. ____ cigarettes sont nuisible pour ____ santé.
21. ____ cancer est ____ maladie dangereuse.
22. Elle n'aime pas ____ oragnes, elle préfère ____ pommes.
23. Il va revenir ____ jour.
24. ____ dent me fait mal.
25. Paul est ____ bon élève.

Klucz.

1. un 2. le 3. un 4. des 5. le 6. un 7. la, la 8. une 9. un 10. la, le 11. l' 12. le 13. des 14. la 15. l'
16. un, la 17. la 18. une 19. les 20. les, la 21. le, une 22. les, les 23. un 24. la 25. un

GRAMMAIRE

RODZAJNIK CZĄSTKOWY – ARTICLE PARTITIF

FORMY RODZAJNIKA CZĄSTKOWEGO

	RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻENSKI
LICZBA POJEDYNCZA	du / de l'	de la / de l'
LICZBA MNOGA	des	

ZASTOSOWANIE RODZAJNIKA OKREŚLONEGO

- przed rzeczownikami niepoliczalnymi, kiedy nie precyzujemy ich ilości (bierzemy pod uwagę nie całość, ale część produktu wyrażonego rzeczownikiem). Chodzi tu na ogół o produkty żywnościowe. Czasami rodzajnik cząstkowy tłumaczony jest na język polski za pomocą wyrażenia „trochę”.

Je bois **du** vin. – Piję wino. (nie określam ile wina piję)

Elle achète **du** veau. – Kupuje wołowinę. (nie określamy ile wołowiny kupuje).

Nous voulons **du** riz. – Chcemy ryżu.

Tu manges **de la** confiture. – Jesz konfiturę.

Je dois acheter **des** tomates. – Muszę kupić pomidory.

Il faut ajouter **de l'**ail. – Trzeba dorzucić **trochę** czosnku.

Voulez vous **du** lait dans votre café ? – Chce Pan **trochę** mleka do kawy ?

- przed rzeczownikami abstrakcyjnymi

Il a **de la** chance. – Ma szczęście.

Ce travail exige **de la** patience. – Ta praca wymaga cierpliwości.

Cet homme a **de l'**humour. – Ten mężczyzna ma humor.
Mes enfants ont **du** talent. – Moje dzieci mają talent.

- niektóre konstrukcje z czasownikiem „faire”

Je fais **du** sport. – Uprawiam sport.
Tu fais **de la** natation. – Uprawiasz pływanie.
Il fait **de la** guitare. (= Il joue **de la** guitare.) – Gra na gitarze.
Elle fait **de la** peinture. – Uprawia malarstwo (maluje).
Il fait **du** vent. – Wieje wiatr.

PRZYIMEK „DE“

Istnieją przypadki, w których zamiast rodzajnika nieokreślonego (patrz: lekcja 18) i zaimka częściowego występuje przyimek „de”.

- wyrażenia ilościowe

un kilo **de** pommes – kilo jabłek
un litre **de** bière – litr piwa
deux bouteilles **d'**eau – dwie butelki wody
une boîte **d'**allumettes – pudełko zapalek
un morceau **de** papier – kawałek papieru
un verre **de** vin – kieliszek wina
un paquet **de** café – paczka kawy
une tranche **de** jambon – plaster szynki

beaucoup **de** neige – dużo śniegu
peu **d'**amour – mało miłości
assez **de** renseignements - dość / sporo informacji
trop **de** bruit – za dużo hałasu

- zdania przeczące

W zdaniu przeczącym rodzajnik częściowy zamienia się na przyimek “de”.

Je prends **du** café.> Je ne prends pas **de** café.
Elle boit **de la** bière. > Elle ne boit pas **de** bière.

EXERCICE

Wstaw odpowiedni rodzajnik częściowy lub przyimek “de”.

1. Vous achetez ___ pain à la boulangerie.
2. Tu ne manges pas assez ___ légumes.

3. L'enseignant doit avoir ___ patience.
4. Je ne mange pas ___ boeuf.
5. Le week-end, je fais ___ tennis avec mon père.
6. Elle se prépare ___ thé parce qu'elle ne boit pas ___ café.
7. Cet homme a ___ énergie.
8. Pour son petit déjeuner il prend un bout ___ pain.
9. Tu fais ___ sculpture ?
10. Il faut encore acheter ___ sucre, ___ lait, ___ confiture et ___ croissants.
11. Pour relever le goût de ce plat, ajoutez ___ ail et ___ oignon.
12. Pour moi deux boîtes ___ crème de champignons, s'il vous plaît.
13. Paul a peu ___ idées.
14. Ma mère a acheté trois litres ___ huile d'olive.
15. Je mange très souvent ___ oeufs au becon avec ___ toasts et un verre ___ jus d'orange et une tasse ___ thé.
16. Nous aimons faire ___ ski.
17. Cet acteur a ___ talent.
18. Pourquoi est-ce que ton fils ne boit pas ___ lait ?
19. Tu peux apporter une caraffe ___ eau ?
20. En Pologne il fait ___ soleil aujourd'hui.
21. Tu as trop ___ problèmes.
22. Elle n'a jamais ___ argent.
23. Tu peux m'acheter deux kilos ___ sucre ?
24. Ils mangent ___ viande, ___ pain, ___ soupe et ___ riz.
25. Pierre ne fait pas ___ judo.
26. Les Français boivent beaucoup ___ vin.
27. Marie fait ___ piano.
28. Ce garçon n'a pas ___ chance dans la vie.
29. Un pot ___ confiture, s'il vous plaît.
30. Elle ne mange pas ___ viande, elle est végétarienne.

Klucz:

1. du 2. de la 4. de 5. du 6. du, de 7. de l' 8. de 9. de la 10. du, du, de la, des 11. de l', de l' 12. de 13. d' 14. d' 15. des, des, de, de 16. du 17. du 18. de 19. d' 20. du 21. de 22. d' 23. de 24. de la, du, de la, du 25. de 26. de 27. du 28. de 29. de 30. de

GRAMMAIRE

ZAIMEK PRZYMIOTNY NIEOKREŚLONY CHAQUE I ZAIMEK RZECZOWY NIEOKREŚLONY CHACUN / CHACUNE

ZAIMEK PRZYMIOTNY NIEOKREŚLONY CHAQUE

Chaque (każdy, każda) jest zaimkiem przymiotnym nieokreślonym, który posiada tylko jedną formę. Formy tej używamy wyłącznie w liczbie pojedynczej, dla obu rodzajów.

Występuje on zawsze przed rzeczownikiem i nie jest poprzedzony rodzajnikiem.

Exemples:

chaque homme – każdy mężczyzna

chaque femme – każda kobieta

chaque enfant – każde dziecko

Chaque élève a sa place. – Każdy uczeń ma swoje miejsce.

Nous nous rencontrons **chaque** mardi. – Spotykamy się w każdy wtorek.

Chaque été nous allons à la mer. – Każdego lata jedziemy nad morze.

ZAIMEK RZECZOWY NIEOKREŚLONY CHACUN / CHACUNE

Zaimek ten również używany jest tylko w liczbie pojedynczej.

Chacun dla rodzaju męskiego, *chacune* dla rodzaju żeńskiego.

Występuje w następujących przypadkach:

- jest podmiotem (bezpośrednio po nim występuje czasownik)

Chacun a sa raison. – Każdy ma swoją rację.

Chacun fait ce qui lui plaît. – Każdy robi to co mu się podoba.

Chacune est différente. – Każda jest inna.

- wyrażenia typu : *chacun de ...* (każdy z ...), *chacune de ...* (każda z ...)

Chacune de ces photos a été prise en Afrique. – Każde z tych zdjęć zostało zrobione w Afryce.

Chacun de nous a envie d'aller en France. – Każdy z nas ma ochotę pojechać do Francji.

Cette lettre va être adressée à **chacun de vous**. – List ten zostanie zaadresowany do każdego z was.

ATTENTION !

Chacun / Chacune de nous – każdy / każda z nas
Chacun / Chacune de vous – każdy / każda z was

Ale:

Chacun d'**entre** eux – każdy z nich
Chacune d'**entre** elles – każda z nich

Z podanych wyżej przykładów wynika zatem, że zaimek rzeczowy nieokreślony *chacun / chacune* nigdy nie towarzyszy rzeczownikowi, tak jak dzieje się to w przypadku *chaque*.

EXERCICE

Przetłumacz poniższe zdania na język francuski.

1. Każdy z nas musi odpowiedzieć na to pytanie.
2. Każdy jest odpowiedzialny za swoje czyny.
3. Każdego dnia ogląda telewizję.
4. Ten problem dotyczy każdej z nas.
5. Wieczorem każdy wraca do siebie.
6. Każde dziecko ma swój pokój.
7. Dyrektor chce porozmawiać z każdą z was.
8. Rola każdej z nich nie jest jeszcze określona.
9. Korzystaj z każdej chwili !
10. Każda chce poznać prawdę.

Klucz:

1. Chacun de nous doit répondre à cette question.
2. Chacun est responsable de ses actes.
3. Chaque jour il / elle regarde la télévision.
4. Ce problème concerne chacune de nous.
5. Le soir, chacun rentre chez soi.
6. Chaque enfant a sa chambre.
7. Le directeur veut parler à chacune de vous.
8. Le rôle de chacune d'entre elles n'est pas encore défini.
9. Profite de chaque moment !
10. Chacune veut connaître la vérité.

GRAMMAIRE

IMPÉRATIF – TRYB ROZKAZUJĄCY

TWORZENIE TRYBU ROZKAZUJĄCEGO

W języku francuskim (tak, jak w polskim) istnieją trzy formy trybu rozkazującego:

1. 2 osoba liczby pojedynczej
2. 1 osoba liczby mnogiej
3. 2 osoba liczby mnogiej

Jeżeli znamy odmianę czasowników w czasie teraźniejszym (*le présent*) nie będziemy mieli żadnego problemu z utworzeniem z żadnej z tych form.

Tryb rozkazujący charakteryzuje się brakiem podmiotu przy formie czasownikowej (w przeciwieństwie do wszystkich pozostałych trybów i czasów francuskich, gdzie element ten jest konieczny). Aby utworzyć zatem daną formę trybu rozkazującego odmieniamy czasownik w czasie teraźniejszym (*le présent*), a następnie „pozbywamy się” podmiotu (czyli form „tu”, „nous” i „vous”).

UWAGA !

W odmianie czasowników pierwszej grupy (zakończonych na „-er”), 2 osoba liczby pojedynczej nie posiada końcówki „-s”. To samo dotyczy czasownika „aller” (iść, jechać).

Exemples:

danse ! – tańcz !
chante ! – śpiewaj !
va ! – idź !

(istnieją przypadki, w których ze względów fonetycznych końcówka „-s” zostaje zachowana – będzie o nich mowa w późniejszych lekcjach)

Odmiana czasowników w trybie rozkazującym przedstawia się zatem następująco:

I grupa czasownikowa (zakończona na „-er”), np. parler (mówić)

parle ! – mów !
parlons ! – mówmy !
parlez – mówcie !

II grupa czasownikowa (zakończona na „-ir”), np. finir (kończyć)

finis ! – kończ !
finissons ! – kończmy !
finissez ! – kończcie !

III grupa czasownikowa (czasowniki zakończone na „-re“, „-oir“, „-ir“), np.
prendre (brać), dormir (spać)

prends ! – bierz !
prenons ! – bierzmy !
prenez ! – bierzcie !

dors ! – śpij !
dormons ! – śpijmy !
dormez ! – śpijcie !

Istnieje nieliczna grupa czasowników, które posiadają nieregularne formy trybu rozkazującego. Oto one:

- être (być)

sois ! – bądź ! soyons ! – bądźmy ! soyez ! – bądźcie !

- avoir (mieć)

aie ! – miej ! ayons ! – miejmy ! ayez ! – miejcie !

- savoir (wiedzieć)

sache ! – wiedz ! sachons ! – wiedzmy ! sachez ! - wiedzcie !

- vouloir (chcieć)

veuille ! – chciej ! veuillons ! (ew. voulons !) – chciejmy ! veuillez ! (ew. voulez !) – chciejcie !

TRYB ROZKAZUJĄCY CZASOWNIKÓW ZWROTNYCH

Oto model odmiany czasownika zwrotnego:

se laver – myć się

lave-toi ! – umyj się !
lavons-nous ! – umyjmy się !
lavez-vous ! – umyjcie się !

Powyższy przykład pokazuje, że:

- zaimek zwrotny „te” (tu te laves – wstajesz), zamienia się na „toi”

- zaimki zwrotne znajdują się za czasownikiem

FORMA PRZECZĄCA TRYBU ROZKAZUJĄCEGO

Oto modele odmiany czasownika w formie przeczącej trybu rozkazującego:

donner (dawać)

ne donne pas ! – nie dawaj !
ne donnons pas ! – nie dajmy !
ne donnez pas ! – nie dajcie !

se lever (wstawać)

ne te lève pas ! – nie wstawaj ! (w formie przeczącej wracamy do zaimka zwrotnego „te”)
ne nous levons pas ! – nie wstajmy !
ne vous levez pas ! – nie wstajcie !

EXERCICES

- I. Zamień następujące zdania na zadania w trybie rozkazującym.

Przykład:

Tu dois aller chez le médecin. > Va chez le médecin !

1. Tu dois écrire à ta soeur.
2. Vous devez vous brosser les dents.
3. Nous devons faire la vaisselle.
4. Tu dois te dépêcher.
5. Nous devons lire ce poème.
6. Nous devons prendre le petit déjeuner.
7. Tu dois être sage.
8. Nous devons avoir de la patience.
9. Vous devez peindre cette chambre.
10. Tu dois téléphoner à ton amie.
11. Nous devons nous rencontrer.
12. Vous devez répondre à mes questions.

- II. Formę “tu” zamień na formę “vous” i na odwrót.

Przykład:

Achète deux petits pains ! > Achetez deux petits pains !

Buvez du café ! > Bois du café !

1. Sois gentil !
2. Habillez-vous plus vite !
3. Finissez votre travail !
4. Dites la vérité !
5. Joignez-vous à nous !
6. Sors tout de suite !
7. Faites du vélo !
8. Viens ici !
9. Mange de la confiture !
10. Présente-toi !
11. Lève-toi !
12. Mettez-vous à ma place !
13. Apprends le français !
14. Choisissez votre destination !
15. Approche-toi ici !
16. Explique ce problème !
17. Reposez-vous un peu !
18. Sachez attendre !
19. Veuillez recevoir mes excuses !
20. Dormez bien !

III. Pierwsze 10 zdań z zadania nr II zamień na zdania w formie rozkazującej.

DICTONS

Les absents ont toujours tort. – Nieobecni nie mają racji.

Les murs ont des oreilles. – Ściany mają uszy.

Pas de nouvelles, bonnes nouvelles. - Brak wiadomości to dobra wiadomość.

Klucz:

I.

1. écris à ta soeur ! 2. brossez-vous les dents ! 3. faisons la vaisselle ! 4. dépêche-toi ! 5. lisons ce poème ! 6. prenons le petit déjeuner ! 7. sois sage ! 8. ayez de la patience ! 9. peignez cette chambre ! 10. téléphone à ton amie ! 11. rencontrons-nous ! 12. répondez à mes questions !

II.

1. soyez gentil ! 2. habille-toi plus vite ! 3. finis ton travail ! 4. dis la vérité ! 5. joins-toi à nous ! 6. sortez tout de suite ! 7. fais du vélo ! 8. venez ici ! 9. mangez de la confiture ! 10. présentez-vous ! 11. levez-vous ! 12. mets-toi à ma place ! 13. apprenez le français ! 14. choisis ta destination ! 15. approchez-vous ici ! 16. expliquez ce problème ! 17. repose-toi un peu ! 18. sache attendre ! 19. veuillez recevoir mes excuses ! 20. dors bien !

III.

1. ne sois pas gentil ! 2. ne vous habillez pas plus vite ! 3. ne finissez pas votre travail 4. ne dites pas la vérité 5. ne vous joignez pas à nous ! 6. ne sors pas tout de suite ! 7. ne faites pas de vélo ! 8. ne viens pas ici ! 9. ne mange pas de confiture ! 10. ne te présente pas !

GRAMMAIRE

ADJECTIFS NUMÉRAUX ORDINAUX - LICZEBNIKI PORZĄDKOWE

TWORZENIE LICZEBNIKÓW PORZĄDKOWYCH

- Liczebniki porządkowe tworzymy poprzez dodanie do liczebника głównego końcówki „ième”.

Exemples:

- trois > troisième (trzeci)
- huit > huitième (ósmý)

- Jeżeli liczebnik główny zakończony jest na “-e”, odrzucamy je i dodajemy końcówkę “ième”.

Exemples:

- quatre > quatrième (czwarty)
- treize > treizième (trzynasty)

- Tworząc liczebnik porządkowy od liczebника „neuf” (dziewięć) należy „f” zamienić na „v”.

- neuf > neuvième

- Tworząc liczebnik porządkowy od liczebника „cinq” (pięć) należy dodać „u” przed końcówką „ième”

- cinq > cinquième

- Jedynie liczebniki porządkowe od liczebników „un” (jeden) i „deux” tworzy się nieregularnie.

- un > premier
- deux > second

Attention !

W przypadku liczebника „deux” można utworzyć również drugą formę (w sposób regularny)

- deux > deuxième

W współczesnym języku francuskim zacierą się różnica między użyciem „second” i „deuxième”. Zazwyczaj jednak „second” oznacza „drugi i ostatni” a „deuxième” oznacza „drugi z wielu”.

- Jeżeli chcemy utworzyć liczebnik porządkowy od liczebnika głównego złożonego (np. od dix-sept, vingt-trois) to przyrostek „ième” dodajemy tylko do ostatniego liczebnika.
  - dix-sept > dix-septième (siedemnasty)
  - vingt-trois > vingt-troisième (dwudziesty trzeci)

Attention !

W liczebnikach porządkowych złożonych nie ma formy „premier”. Występuje natomiast forma „unième”

Exemples:

- trente et un – trente et unième (trzydziesty pierwszy)
- quatre-vingt-un – quatre-vingt-unième (osiemdziesiąty pierwszy)

UZGADNIANIE LICZEBNIKÓW PORZĄDKOWYCH

Liczebniki porządkowe uzgadniają się tylko co do liczby, tzn. jeżeli rzeczownik, któremu towarzyszy liczebnik porządkowy jest w liczbie mnogiej, to tenże liczebnik też przyjmuje taką formę.

Exemples:

La quatrième place (czwarte miejsce)
Les quatrième places (czwarte miejsca)

Attention !

Jedynie liczebniki porządkowe „premier” (pierwszy) i „second” (drugi) odmieniają się i co do rodzaju i co do liczby.

RODZAJ MĘSKI	RODZAJ ŻEŃSKI
premier	première
second	seconde

La première page (pierwsza strona)
Les premières pages (pierwsze strony)

UŻYCIE LICZEBNIKÓW GŁÓWNYCH ZAMIAST PORZĄDKOWYCH

W następujących przypadkach zamiast (jak nam dyktuje język polski) użycia liczebnika porządkowego, w języku francuskim używa się liczebnika głównego.

- oznaczanie imion królewskich

język polski: Ludwik XIV (Ludwik czternasty > „czternasty” – liczebnik porządkowy)

język francuski: Louis XIV (Louis quatorze > „quatorze” – liczebnik główny)

Wyjątek:

język polski: Henryk I (Henryk pierwszy > „pierwszy” – liczebnik porządkowy)

język francuski: Henri I (Henri premier > „premier” – liczebnik porządkowy)

- daty

le 2 mai (le deux mai)

le 30 juin (le trente juin)

Wyjątek:

le 1 avril (le premier avril)

EXERCICE

Zapisz słownie podane liczebniki porządkowe.

1. 10^e
2. 14^e
3. 26^e
4. 32^e
5. 47^e
6. 91^e
7. 100^e
8. 501^e
9. 999^e
10. 1000^e

Klucz:

1. dixième
2. quatorzième
3. vingt-sixième
4. trente-deuxième
5. quarante-septième
6. quatre-vingt-onzième
7. centième
8. cinq cent unième
9. neuf cent quatre-vingt-dix-neuvième
10. millième

G R A M M A I R E

ZAIMKI WZGLĘDNE: QUI, QUE, OÙ

Przeanalizujemy następujący przykład:

- J'achète une maison. Cette maison est très chère.
Kupuję dom. Ten dom jest bardzo drogi.

Jaki element (wyraz) powtarza się w obu zdaniach ? Jest to oczywiście rzeczownik „maison”. Używając języka, jakkolwiek by on nie był, staramy się unikać powtórzeń. Co zrobić aby w omawianym przykładzie nie powtarzać słowa „maison” a jednocześnie z dwóch zdań „zrobić” jedno ? Z pomocą przychodzą nam tu zaimki względne. Jak wygląda zatem cała operacja ?

Przepisujemy pierwsze zdanie a w drugim zdaniu słowo, które się powtarza zastępujemy zaimkiem względnym, w tym przypadku zaimkiem względnym „qui”. Z dwóch zdań powstaje jedno:

- J'achète une maison **qui** est très chère.
Kupuję dom, który jest drogi.

Dlaczego wybraliśmy zaimek względny „qui” ? Aby wybrać odpowiedni zaimek względny musimy wiedzieć jaką funkcję w drugim zdaniu pełni powtarzające się słowo, czyli w naszym przypadku rzeczownik „maison”. W zdaniu *Cette maison est très chère* słowo „cette maison” jest podmiotem. Jeżeli zatem zastępujemy podmiot, używamy zaimka względnego „qui”.

Oto inne przykłady:

- Voilà une question. Cette question intéresse toute la classe.
Oto pytanie. To pytanie interesuje całą klasę.

>>> Voilà une question qui intéresse toute la classe.
Oto pytanie, które interesuje całą klasę.

- Tu attends ta soeur. Elle revient dans une heure.
Czekasz na swoją siostrę. Ona wraca za godzinę.
>>> Tu attends ta soeur qui revient dans une heure.
Czekasz na siostrę, która wraca za godzinę.

Przeanalizujemy teraz inny przykład.

- Donne-moi le livre. Tu lis ce livre.
Daj mi książkę. Ty czytasz tę książkę.

Jaki wyraz powtarza się w oby zdaniach ? „Livre”. Jaka funkcję w drugim zdaniu pełni to słowo ? Funkcję dopełnienia bliższego czasownika. W tym przypadku powtarzające się słowo zastąpimy zaimkiem względnym „que”, który „umieszczamy” zaraz po pierwszym zdaniu.

- Donne-moi le livre **que** tu lis.
Daj mi książkę, którą czytasz.

Inne przykłady:

- Où est le disque ? J’ai acheté ce disque.
Gdzie jest płyta ? Ja kupiłem tę płytę.

>>> Où est le disque que j’ai acheté ?
Gdzie jest płytę, którą kupiłem ?

- La femme. Je connais cette femme.
Kobieta. Znam tę kobietę.

>>> La femme que je connais.
Kobieta, którą znam.

I ostatni zaimek względny ... Przeanalizujmy przykład:

- Je visite Paris. Il y a beaucoup de monuments à Paris.
Zwiedzam Paryż. Jest dużo zabytków w Paryżu.

Słowo, które się powtarza to „Paris”. W drugim jednak zdaniu „Paris” występuje z przyimkiem „à” (w) i całe to wyrażenie pełni funkcję okolicznika miejsca. Jeżeli chcemy zamienić okolicznik miejsca zaimkiem względnym, używamy zaimka „où”. Nowe zdanie będzie zatem miało następującą formę:

- Je visite Paris **où** il y a beaucoup de monuments.
Zwiedzam Paryż gdzie (w którym) jest dużo zabytków.

Zaimek względny „où” zastępuje też okolicznik czasu:

- Le magasin est fermé lundi prochain. Lundi prochain elle ira chez sa tante.
Sklep jest zamknięty w przyszły poniedziałek. W przyszły poniedziałek pojedzie do swojej ciotki.

Co powstaje po zastąpieniu okolicznika czasu zaimkiem względnym ?

- Le magasin est fermé lundi prochain **où** elle ira chez sa tante.
Sklep jest zamknięty w przyszły poniedziałek kiedy ona pojedzie do swojej ciotki.

Inne przykłady:

- Elle va dans le parc. Elle va se promener dans ce parc.
Idzie do parku. Będzie spacerować w tym parku.

>>> Elle va dans le parc **où** elle va se promener.
Idzie do parku gdzie (w którym) będzie spacerować.

- Il travaille en Espagne. Il a rencontré sa femme dans ce pays.
Pracuje w Hiszpani. Spotkał swoją żonę w tym kraju.

>>> Il travaille en Espagne **où** il a rencontré sa femme.
Pracuje w Hiszpanii gdzie spotkał swoją żonę.

ATTENTION !

Przed wyrazami zaczynającymi się od samogłoski lub „h” niemego zaimek „que” ulega skróceniu do postaci „qu” (np. qu’elle). Zasada ta nie dotyczy zaimka względnego „qui” i „où”.

W przeciwieństwie do języka polskiego, w języku francuskim nie stawimy przecinka przed zaimkami względnymi.

EXERCICES

I. Połącz dwa zdania za pomocą odpowiedniego zaimka względnego.

1. Qui est ce garçon ? Tu as invité ce garçon ?
2. Nous allons au cinéma. Ce cinéma n’est pas loin d’ici.
3. Allons au musée. Il y a une exposition d’art moderne dans ce musée.
4. Le projet est très bon. Tu me présentes ce projet.
5. C’est un film. Il dure deux heures.
6. Je te présente mon ami. Il habite au Portugal.
7. Je ne connais pas la librairie. Ma cousine travaille dans cette librairie.
8. Je visite une ville. Cette ville est très petite.

9. Elle aime beaucoup les chansons. J'écoute ces chansons.
10. Pierre et Sophie regardent des photos. Ces photos ont été prises en Afrique.
11. Je n'aime pas les personnes. Elles pensent qu'elle savent tout.
12. C'est la tante Marie. Je vois ma tante sur la photo.
13. Nous nous rencontrons mardi. Le même jour Pierre part pour la France.
14. La ville est peu connue. Je suis né dans cette ville.
15. Je te présente mon amie. Je connais cette amie depuis des années.

II. Wstaw odpowiedni zaimek względny.

1. J'ai rencontré Pierre le jour _____ il passait ses examens.
2. Les fleurs _____ elle a achetées sont belles.
3. Où sont les cahiers _____ se trouvaient sur la table ?
4. Mon père répare la voiture _____ est en panne.
5. La maison _____ vous voyez est à vendre.
6. Connaissez-vous le professeur _____ enseigne l'espagnol ?
7. Le vieux monsieur _____ habite au deuxième étage ne sort jamais.
8. Nous allons visiter le village _____ habitent ses grands-parents.

Klucz:

I. 1. Qui est ce garçon que tu as invité ? 2. Nous allons au cinéma qui n'est pas loin d'ici. 3. Allons au musée où il y a une exposition d'art moderne. 4. Le projet que tu me présentes est très bon. 5. C'est un film qui dure deux heures. 6. Je te présente mon ami qui habite au Portugal. 7. Je ne connais pas la librairie où travaille ma cousine. 8. Je visite une ville qui est très petite. 9. Elle aime beaucoup les chansons que j'écoute. 10. Pierre et Sophie regardent des photos qui ont été prises en Afrique. 11. Je n'aime pas les personnes qui pensent qu'elles savent tout. 12. C'est la tante Marie que je vois sur la photo. 13. Nous nous rencontrons le mardi où Pierre part pour la France. 14. La ville où je suis né est peu connue. 15. Je te présente mon amie que je connais depuis des années.

II. 1. où 2. qu' 3. qui 4. qui 5. que 6. qui 7. qui 8. où

GRAMMAIRE

CZAS FUTUR SIMPLE

1. Tworzenie czasu.

Do bezokolicznika dodajemy następujące końcówki:

- ai
- as
- a

- ons
- ez
- ont

parler – mówić

je parler**ai**
tu parler**as**
il / elle parler**a**

nous parler**ons**
vous parler**ez**
ils / elles parler**ont**

ATTENTION

1. Czasowniki zakończone w bezokoliczniku na „-yer” w czasie futur simple zmieniają „y” na „i”.

essayer – próbować

j'essaier**ai**
tu essaier**as**
il / elle essaier**a**

nous essaier**ons**
vous essaier**ez**
ils / elles essaier**ont**

2. Gdy bezokolicznik zakończony jest literą „e” w odmianie czasownika w czasie futur simple litera ta zostaje pominięta.

prendre – brać

je prendr**ai**
tu prendr**as**
il / elle prendr**a**

nous prendr**ons**
vous prendr**ez**
ils / elles prendr**ont**

3. Istnieje grupa czasowników nieregularnych. Posiadają one temat inny niż bezokolicznik. Końcówki czasu futur simple pozostają takie same.

BEZOKOLICZNIK	TŁUMACZENIE	TEMAT FUTUR SIMPLE	FUTUR SIMPLE (I os. l. poj.)
être	być	ser-	je serai
avoir	mieć	aur-	j'aurai
aller	iść, jechać	ir-	j'irai
devoir	musieć	devr-	je devrai
faire	robić	fer-	je ferai
falloir / il faut	trzeba	faudr-	il faudra
obtenir	otrzymywać	obtiendr-	j'obtiendrai
pleuvoir / il pleut	pada (deszcz)	pleuvr-	il pleuvra
recevoir	otrzymywać	recevr-	je recevrai
savoir	wiedzieć, umieć	saur-	je saurai
tenir	trzymać	tiendr-	je tiendrai
venir	przyjść	viendr-	je viendrai
vouloir	chcieć	voudr-	je voudrai
voir	widzieć	verr-	je verrai
pouvoir	móc	pourr-	je pourrai
mourir	umierać	mourr-	je mourrai
envoyer	wysłać	enverr-	j'enverrai
courir	biec	courr-	je courrai

Uwagi:

Czasowniki „falloir” i „pleuvoir” posiadają tylko formę 3 osoby liczby mnogiej.

W temacie futur simple dla pięciu ostatnich czasowników z powyższej listy występuje dwie litery „r” („rr”).

2. Użycie czasu.

Czasu futur simple używamy do wyrażenia czynności, która będzie miała miejsce w przyszłości, a jednocześnie takiej, do której nie mamy pewności, że się wydarzy. Czas ten stoi zatem w opozycji do innego czasu przyszłego – futur proche –

wyrażającego czynność, co do której zaistnienia mamy pewność. W języku mówionym jednak czas futur simple jest wypierany przez czas futur proche.

Przykłady (użycia czasu futur simple):

- La semaine prochaine j'irai en France.
W przyszłym tygodniu pojadę do Francji.
- Nous nous rencontrerons dans un mois.
Spotkamy się za miesiąc.
- Il nous écrira.
Napisze do nas.

W języku polskim często czas przyszły tworzymy za pomocą czasownika „być”, np. „będę rozmawiał”. W języku francuskim nie można użyć tego czasownika:

Je parlerai. – Będę rozmawiał.

Nous chanterons. – Będziemy śpiewać.

EXERCICE

Zamień czas futur proche na futur simple.

1. Nous allons être en retard.
2. Ma mère va connaître la France.
3. Vous allez payer une amende.
4. Je vais envoyer une lettre.
5. Ses parents vont venir dans deux jours.
6. Tu vas voir de beaux paysages en Italie.
7. Elles vont avoir de bonnes notes.
8. Vous allez vous promener.
9. Nous n'allons pas aller chez lui.
10. Il va pleuvoir demain.
11. Elles vont faire du ski.
12. Cet auteur va obtenir le prix littéraire.
13. Sophie ne va pas devoir passer cet examen.
14. Est-ce que tu vas pouvoir m'appeler ce soir ?
15. Il va falloir lui téléphoner.
16. Demain nous allons nous parler.
17. Il va payer l'addition.
18. Nous allons prendre le petit déjeuner à 7 heures.
19. Cette année ma soeur va finir ses études.
20. Ma femme va mettre sa plus belle robe.
21. Quelle jupe vas-tu choisir ?
22. Je vais manger à la maison.
23. Vas-tu recevoir tes amis ?

24. Ils vont comprendre toutes tes questions.

25. Il va t'employer.

Klucz:

1. Nous serons en retard. 2. Ma mère connaîtra la France. 3. Vous paierez une amende. 4. J'enverrai une lettre. 5. Ses parents viendront dans deux jours. 6. Tu verras de beaux paysages en Italie. 7. Elles auront de bonnes notes. 8. Vous vous promenez. 9. Nous n'irons pas chez lui. 10. Il pleuvra demain. 11. Elles feront du ski. 12. Cet auteur obtiendra le prix littéraire. 13. Sophie ne devra pas passer cet examen. 14. Est-ce que tu pourras m'appeler ce soir ? 15. Il faudra lui téléphoner. 16. Demain nous nous parlerons. 17. Il paiera l'addition. 18. Nous prendrons le petit déjeuner à 7 heures. 19. Cette année ma soeur finira ses études. 20. Ma femme mettra sa plus belle robe. 21. Quelle jupe choisiras-tu ? 22. Je mangerai à la maison. 23. Recevras-tu tes amis. 24. Ils comprendront tes questions. 25. Il t'emploiera.

GRAMMAIRE

I TYP ZDAŃ WARUNKOWYCH

Konstrukcja

SI + PRESENT + FUTUR SIMPLE

Exemples:

- S'il fait beau, j'irai à la montagne.
Jeżeli będzie ładnie, pojadę w góry.
- Si tu te sens mal, tu appelleras le médecin.
Jeżeli będziesz się źle czuł, wezwiesz lekarza.
- Si elle part pour la France, elle visitera Paris.
Jeżeli wyjedzie do Francji, zwiedzi Paryż.
- Nous resterons à la maison s'il pleut demain.
Zostaniemy w domu jeżeli będzie jutro padać.
- Les enfants pourront jouer s'ils font leurs devoirs.
Dzieci będą mogły się bawić jeżeli odrobią lekcje.
- Il nous téléphonerà s'il sait quelque chose.
Zadzwoń do nas jeżeli będzie coś wiedział.

si – jeżeli, jeśli

Jak pokazują tłumaczenia zdań, w języku polskim obie czynności wyrażone są czasem przyszłym. W języku francuskim natomiast po „si” (w pierwszym typie zdań warunkowych) występuje **zawsze** czas teraźniejszy *le présent*, niezależnie od tego, czy „si” jest na początku, czy w środku zdania. Używając zatem tego trybu należy zwracać szczególną uwagę, aby nie naśladować konstrukcji polskiego zdania warunkowego.

„Si” skraca się jedynie przed zaimkami osobowymi „il” i „ils” – „s’il”, „s’ils”.

Budując zdania warunkowe (w piśmie) należy pamiętać, że przed „si” nie ma przecinka. Jest on natomiast przed częścią zdania warunkowego wyrażoną czasem futur simple.

Użycie I typu zdań warunkowych.

I-szy typ zdań warunkowych wyraża czynność lub stan, który na pewno będzie miał miejsce w przyszłości pod pewnym spełnionym warunkiem. Wynika z tego, że zarówno warunek jak i realizacja sytuują się w przyszłości.

- Si tu es malade, tu n'iras pas à l'école.
Jeżeli będziesz chory, nie pójdziesz do szkoły.

Si tu es malade – warunek: będziesz chory (przyszłość)
tu n'iras pas à l'école – realizacja: nie pójdziesz do szkoły (przyszłość)

EXERCICES

I. Postaw w odpowiedniej formie bezokolicznik w nawiasach. Zdania mają być w I typie zdań warunkowych.

1. Si nous (aller) _____ en France, nous (pouvoir) _____ rendre visite à nos amis français.
2. Si ma mère (avoir) _____ du temps libre, elle (faire) _____ des achats.
3. Vous (acheter) _____ cette maison si elle (ne pas être) _____ chère.
4. Si (il y a) _____ de l'orage, ils (devoir) _____ revenir à la maison.
5. Je (accepter) _____ ce travail, s'il (être) _____ bien payé.

II. Przetłumacz poniższe zdania.

1. Jeżeli będziesz grzeczny, dostaniesz prezent.
2. Jeśli będę miał dużo pieniędzy, kupię sobie nowy samochód.
3. Odwiedzimy was jeżeli nas zaprosicie.
4. Jeżeli nie będzie zimno, pójdziemy na plażę.
5. Będziecie mogli grać w tenisa jeżeli Paweł przyniesie swoją raketę.
6. Jeżeli dzieci nie będą hałasować, będziemy mogli pracować.
7. Znajdziesz pracę bez problemu jeżeli będziesz znał francuski.
8. Jeżeli będziecie mieć szczęście, spotkacie ją.
9. Nie pójdę do kina jeżeli będę zmęczona.
10. Jeżeli sytuacja się nie zmieni, opuścimy miasto.

Klucz:

I.

1. allons, pourrons 2. a, fera 3. achèterez, n'est pas 4. il y a, devront 5. accepterai, est

II.

1. Si tu es sage, tu recevras un cadeau. 2. Si j'ai beaucoup d'argent, j'achèterai une nouvelle voiture. 3. Nous vous rendrons visite si vous nous invitez. 4. S'il ne fait pas froid, nous irons sur la plage. 5. Vous pourrez jouer au tennis si Pierre apporte sa raquette. 6. Si les enfant ne font pas de bruit, nous pourrons travailler. 7. Tu trouveras du travail sans problème si tu connais le français. 8. Si vous avez de la chance, vous la rencontrerez. 9. Je n'i

GRAMMAIRE

RODZAJ ŻEŃSKI PRZYMIOTNIKÓW (wiadomości podstawowe)

W jaki sposób możemy utworzyć rodzaj żeński od danego przymiotnika ?

I. poprzez dodanie końcówki „-e”

- noir – **noire**
czarny – czarna
- vrai – **vraie**
prawdziwy – prawdziwa
- international – **internationale**
międzynarodowy – międzynarodowa
- espagnol – **espagnole**
hiszpański – hiszpańska
- carré – **carrée**
kwadratowy – kwadratowa

Zauważmy, że w wymowie oba przymiotniki nie różnią się od siebie. Tak samo czytamy „noir” jak i „noire”. Istnieją jednak przymiotniki, które dzięki dodaniu końcówki „-e” czyta się inaczej (spółgłoska jest słyszalna w rodzaju żeńskim). Oto kilka z nich:

- petit – **petite**
mały – mała
- français – **française**
francuski – francuska
- grand – **grande**
duży – duża
- américain – **américaine**
amerykański – amerykańska
- brun – **brune**
brązowy – brązowa

II. przymiotniki zakończone na „-eux” / „-oux” zamieniają końcówkę na „-euse” / „-ouse”

- heureux – **heureuse**
szczęśliwy – szczęśliwa
- nerveux – **nerveuse**
nerwowy – nerwowa
- jaloux – **jalouse**
zazdrosny – zazdrosna

- III. przymiotniki zakończone na „-f” zamieniają końcówkę na „-ve”
- actif – **active**
aktywny – aktywna
  - juif – **juive**
żydowski – żydowska
- IV. przymiotniki zakończone na „-er” zamieniają końcówkę na „-ère”
- dernier – **dernière**
ostatni – ostatnia
  - ménager – **ménagère**
domowy – domowa
- V. przymiotniki zakończone na „-et” zamieniają końcówkę na „-ète”
- secret – **secrète**
tajny – tajna
  - discret – **discrète**
dyskretny – dyskretna
- VI. przymiotniki zakończone na „-il”, „-el”, „-eil”, „-ul” zamieniają końcówkę na „-lle”
- gentil – **gentille**
uprzejmy – uprzejma
  - naturel – **naturelle**
naturalny – naturalna
  - pareil – **pareille**
podobny – podobna
  - nul – **nulle**
żaden – żadna
- VII. przymiotniki zakończone na „-ou” zamieniają końcówkę na „-olle”.
- fou – **folle**
szalony – szalona
- VIII. przymiotniki zakończone na „-eau” zamieniają końcówkę na „-elle”
- beau – **belle**
piękny – piękna
  - nouveau – **nouvelle**
nowy – nowa

IX. przymiotniki zakończone na „-on” i „-(i)en” zamieniają końcówkę na „-onne” i „(i)enne”

- **bon – bonne**
dory – dobra
- **mignon – mignonne**
ładniutki – ładniutka
- **européen – européenne**
europejski – europejska
- **canadien – canadienne**
kanadyjski – kanadyjska

X. istnieje grupa przymiotników zakończonych na „-s”, które w rodzaju żeńskim posiadają końcówkę „-sse”

- **bas – basse**
niski – niska
- **gras – grasse**
tłusty – tłusta
- **gros – grosse**
otyły – otyła
- **épais – épaisse**
gęsty – gęsta

XI. przymiotniki zakończone na „-e” w rodzaju męskim posiadają taką samą formę w rodzaju żeńskim

- **suisse – suisse**
szwajcarski – szwajcarska
- **rapide – rapide**
szybki – szybka
- **pauvre – pauvre**
biedny – biedna

XII. sporą grupę stanowią wyjątki, z których najważniejsze poniżej

- **blanc – blanche**
biały – biała
- **franc – franche**
szczery – szczera
- **frais – fraîche**
świeży – świeża
- **sec – sèche**
suchy – sucha
- **doux – douce**
łagodny – łagodna

- roux – rousse
rudy – ruda
- faux – fausse
falszywy – fałszywa
- favori – favorite
ulubiony – ulubiona
- long – longue
długi – długa

EXERCICE

Utwórz rodzaj żeński podanych przymiotników.

1. russe
2. peureux
3. cruel
4. large
5. franc
6. bref
7. bas
8. malheureux
9. ancien
10. inquiet
11. rond
12. sérieux
13. jumeau
14. breton
15. sec
16. mortel
17. léger
18. mou
19. brillant
20. rouge
21. complet
22. positif
23. long
24. gros
25. roux

Klucz:

1. russe 2. peureuse 3. cruelle 4. large 5. franche 6. brève 7. basse 8. malheureuse 9. ancienne
10. inquiète 11. ronde 12. sérieuse 13. jumelle 14. bretonne 15. sèche 16. mortelle 17.
légère 18. molle 19. brillante 20. rouge 21. complète 22. positive 23. longue 24. grosse 25.
rousse

GRAMMAIRE

TWORZENIE PRZYSŁÓWKÓW Z KOŃCÓWKĄ „-MENT”

Przysłówki zakończone na „-ment” są przysłówkami sposobu. Określają one zatem w jaki sposób wykonywana jest dana czynność.

- Il répond poliment.
Grzecznie odpowiada (jak ? w jaki sposób odpowiada ? – „grzecznie”)
- Marie conduit toujours prudemment.
Maria zawsze prowadzi ostrożnie. (jak ? w jaki sposób prowadzi ? – „ostrożnie”)
- Ils parlent couramment trois langues.
Mówią biegle trzema językami. (jak ? w jaki sposób mówią ? – „biegle”)

Przysłówki sposobu zakończone na „-ment” tworzymy poprzez dodanie do przymiotnika rodzaju żeńskiego tejże właśnie końcówki.

- fort (przym. r. męskiego) – forte (przym. r. żeńskiego) – fortement (przysłówek)
- vif – vive – vivement (żywo, żwawo)
- courageux – courageuse – courageusement (odważnie)
- fou – folle – follement (szalenie)

Od powyższej reguły istnieją jednak odstępstwa.

1. Jeżeli przymiotnik w rodzaju męskim kończy się na samogłoskę, przysłówek tworzymy poprzez dodanie końcówki „-ment” do męskiej formy przymiotnika.
  - vrai – vraiment (naprawdę)
  - joli – joliment (ładnie)
  - absolu – absolument (absolutnie)

Wyjątek: gai (rodzaj męski) – gaie (rodzaj żeński) - gaiement (wesolo)

2. Przysłówki tworzone na bazie przymiotników zakończonych na „-ent” lub „-ant” przybierają odpowiednio końcówki „-emment” i „-amment”.
Uwaga: końcówkę „-emment” wymawiamy tak samo jak końcówkę „-amment”

- prudent – prud**emment** (ostrożnie)
- violent – viol**emment** (gwałtownie)

Wyjątek: lent – lente – lente**ment** (powoli)

- brillant – brill**amment** (błyskotliwie)
- suffisant – suffis**amment** (wystarczająco)

3. Istnieje grupa przysłówków, w których przed końcówką “-ment” występuje “é”. Oto kilka z nich:

- profond – profond**ément** (głęboko)
- précis – précis**ément** (dokładnie)
- énorme – énorm**ément** (ogromnie)
- commode – commod**ément** (wygodnie)

4. Wyjątek.

- gentil – gentille – gentile**ment** (grzecznie, mile)

EXERCICE

Od podanych przymiotników utwórz przysłówki.

1. beau	14. nerveux	27. long
2. différent	15. sec	28. positif
3. grand	16. abondant	29. mortel
4. pauvre	17. simple	30. élégant
5. rapide	18. énorme	
6. récent	19. certain	
7. cruel	20. naturel	
8. difficile	21. jaloux	
9. doux	22. gentil	
10. léger	23. savant	
11. précis	24. dernier	
12. complet	25. discret	
13. passif	26. nul	

Klucz:

1. bellement 2. différemment 3. grandement 4. pauvrement 5. rapidement 6. récemment
7. cruellement 8. difficilement 9. doucement 10. légèrement 11. précisément 12.
complètement 13. passivement 14. nerveusement 15. sèchement 16. abondamment 17.
simplement 18. énormément 19. certainement 20. naturellement 21. jalousement 22.
gentilement 23. savamment 24. dernièrement 25. discrètement 26. nullement 27.
longuement 28. positivement 29. mortellement 30. élégamment

GRAMMAIRE

LE FUTUR ANTERIEUR – CZAS PRZYSZŁY UPRZEDNI

I. Tworzenie czasu *futur antérieur*

czasownik posiłkowy „avoir” lub
„être” odmieniany w czasie *futur*
simple

+ *participe passé*

Przykład odmiany.

Vous serez parti(e)s
Ils seront partis
Elles seront parties

prendre

J'aurai pris
Tu auras pris
Il aura pris
Elle aura pris

Nous aurons pris
Vous aurez pris
Ils auront pris
Elles auront pris

partir

Je serai parti(e)
Tu seras parti(e)
Il sera parti
Elle sera partie

Nous serons parti(e)s

se laver

Je me serai lavé(e)
Tu te seras lavé(e)
Il se sera lavé
Elle se sera lavée

Nous nous serons lavé(e)s
Vous vous serez lavé(e)s
Ils se seront lavés
Elles se seront lavées

Participe passé czasowników odmienianych z “être” uzgadnia się w rodzaju i liczbie z podmiotem.

II. Użycie czasu *futur antérieur*

Czas *futur antérieur* jest czasem przyszłym. Najczęściej występuje on w zdaniu złożonym, w towarzystwie czasu *futur simple*. Służy on wtedy do wyrażenia uprzedniości jednej czynności w stosunku do drugiej. Czynność pierwsza (a więc wcześniejsza) będzie wyrażona w czasie *futur antérieur*, a druga w czasie *futur simple*.

- Lorsque nous aurons lu ce livre, nous vous le rendrons.
Kiedy przeczytamy tę książkę, oddamy wam ją.

Lorsque **nous aurons lu** ce livre – czynność pierwsza w kolejności (wyrażona czasem *futur antérieur*)
nous vous le **rendrons** - czynność druga w kolejności (wyrażona czasem *futur simple*)

- Je te téléphonerai quand j’aurai pris le déjeuner.
Zadzwonię do Ciebie kiedy zjem obiad.

Je te **téléphonerai** – czynność druga w kolejności (wyrażona czasem *futur simple*)
quand **j’aurai pris** le déjeuner – czynność pierwsza w kolejności (wyrażona czasem *futur antérieur*)

Jako, że *futur antérieur* służy do wyrażania uprzedniości czynności wprowadzany jest najczęściej następującymi spójnikami:

- quand (kiedy)
- lorsque (kiedy)
- après que (po tym jak)
- à peine que (zaledwie, jak tylko) + inwersja
- dès que (jak tylko)
- aussitôt que (gdzie tylko, skoro tylko)

EXERCICES

I. Postaw bezokoliczniki w nawiasie w odpowiedniej formie czasu przyszłego.

1. Ils (faire) _____ le ménage dès qu'ils (regarder) _____ cette émission.
2. Qu'est-ce que tu (faire) _____ quand tu (terminer) _____ ton travail ?
3. Quand ta mère (arriver) _____ à Paris, je t' (envoyer) _____ un message.
4. Quand je (finir) _____ mes devoirs, je (sortir) _____ de la maison.
5. Marie (acheter) _____ un nouvel appartement dès qu'il (avoir) _____ assez d'argent.
6. Lorsque vous (faire) _____ une promenade, vous (revenir) _____ à la maison.
7. Vous (se démenager) _____ après que votre fille (se marier) _____.
8. Les enfant (pouvoir) _____ aller dans un parc quand ils (se reposer) _____ un peu.
9. Quand Marie (se lever) _____ elle (aller) _____ se coucher.
10. Après que je (recevoir) _____ mon diplôme, je (travailler) _____ au bureau de mon père.

II. Zbuduj zdania używając następujących elementów.

1. Nous – quand: 1. finir notre travail 2. quitter le bureau
2. Je – lorsque: 1. regarder les actualités 2. se mettre au travail
3. Elle – dès que: 1. parler à son mari 2. prendre la décision

4. Ils – après que: 1. gagner une grosse somme au loto 2. partir en voyage autour du monde.
5. Vous – quand: 1. prendre le petit déjeuner 2. aller à l'école

Klucz:

I.

1. feront, auront regardé 2. feras, auras terminé 3. sera arrivée, enverrai 4. aurai fini, sortirai 5. achètera, aura eu 6. aurez fait, reviendrez 7. vous démagerez, se sera mariée 8. pourront, se seront reposés 9. se sera lavée, ira 10. aurai reçu, travaillerai

II.

1. Quand nous aurons fini notre travail, nous quitterons le bureau. 2. Lorsque j'aurai regardé les actualités, je me mettrai au travail. 3. Dès qu'elle aura parlé à son mari, elle prendra la décision. 4. Après qu'ils auront gagné une grosse somme au loto, ils partiront en voyage autour du monde. 5. Quand vous aurez pris le petit déjeuner, vous irez à l'école.

G R A M M A I R E

ZADANIE PYTAJĄCE SZCZEGÓŁOWE

Zdanie pytające szczegółowe to takie zdanie, które zaczyna się od przysłówka pytającego, np. où (gdzie), quand (co), pourquoi (dlaczego). Jest to więc zdanie, na które nie można odpowiedzieć „tak” lub „nie”. W jaki sposób tworzymy zatem takie zdanie pytające ? Przeanalizujmy to na przykładzie.

- Je vais au cinéma.
Idę do kina.

Podkreślona część zdania to ta, o którą będziemy pytać. Ponieważ „au cinéma” wskazuje na miejsce użyjemy słówka pytającego „où” (gdzie).

- **Où** vas-tu ?
Gdzie idziesz ?

Na początku zdania znajduje się przysłówek pytający „où” (gdzie). Zaraz po nim występuje orzeczenie / czasownik (vas) i podmiot (tu). Widzimy więc, że po „où” występuje inwersja. Jeżeli chcielibyśmy się „pozbyć” inwersji możemy zastosować wyrażenie „est-ce que”. Stawiamy je wtedy między słówkiem pytającym, a podmiotem i orzeczeniem:

- **Où est-ce que** tu vas ?
Gdzie idziesz ?

Reasumując, zdania pytające szczegółowe możemy tworzyć w dwojaki sposób:

1. słówko pytające + inwersja

2. słówko pytające + est-ce que + podmiot i orzeczenie + (ewentualnie okolicznik)

Uwaga !

Proszę wrócić do LEKCJA NR 5 – WORDU4 – FRANCUSKI, gdzie omówione są zasady dotyczące inwersji:

1. przypadek, gdy w zdaniu podmiotem nie jest zaimek osobowy (a więc nie je, tu, il, elle, on, nous, vous, ils, elles)

Où les Dupont, vont-ils ?

2. przypadek, gdy tworząc inwersję między orzeczenie i podmiot należy wstawić literę „-t-”.

Où va-t-elle ?

Oto przykłady zdań pytających szczegółowych:

- Elle va à la piscine. (Idzie na basen.)
>>> **Où** va-t-elle ? (**Gdzie** idzie ?)
- Elle sort de la maison. (Wychodzi z domu.)
>>> **D'où** sort-elle ? (**Skąd** wychodzi ?)
- Elle part mardi. (Wyjeżdża we wtorek.)
>>> **Quand** part-elle ? (**Kiedy** wyjeżdża ?)
- Elle vend sa maison. (Sprzedaje swój dom.)
>>> **Que** vend-elle ? (**Co** sprzedaje ?)
- Elle aime Pierre. (Kocha Piotra.)
>>> **Qui** aime-t-elle ? (**Kogo** kocha ?)
- Elle ne va pas à l'école parce qu'elle est malade. (Nie idzie do szkoły ponieważ jest chora.)
>>> **Pourquoi** ne va-t-elle pas à l'école ? (**Dlaczego** nie idzie do szkoły ?)
- Elle est très belle. (Jest bardzo piękna.)
>>> **Comment** est-elle ? (**Jaka** jest ?)
- Elle voyage en train. (Podróżuje pociągiem.)
>>> **Comment** voyage-t-elle ? (**Jakim środkiem transportu** podróżuje ?)
- Elle s'appelle Marie. (Ma na imię Maria.)
>>> **Comment** s'appelle-t-elle ? (**Jak** ma na imię ?)

- Elle travaille avec Pierre. (Pracuje z Piotrem.)
>>> **Avec qui** travaille-t-elle ? (**Z kim** pracuje ?)
- Elle habite chez sa cousine. (Mieszka u swojej kuzynki.)
>>> **Chez qui** habite-t-elle ? (**U kogo** mieszka ?)
- Elle se réveille à six heures. (Budzi się o godzinie szóstej.)
>>> **A quelle heure** se réveille-t-elle ? (**O której godzinie** się budzi ?)
- Elle connaît Pierre depuis deux ans. (Zna Piotra od dwóch lat.)
>>> **Depuis quand** connaît-elle Pierre ? (**Od kiedy** zna Piotra ?)
- Elle a trois enfants. (Ma trójkę dzieci.)
>>> **Combien d'enfants** a-t-elle ? (**Ile** ma dzieci ?)
- Cette robe est en lain. (Ta sukienka jest z wełny.)
>>> **En quoi** cette robe, est-elle ? (**Z czego** jest ta sukienka ?)

Uwaga !

W przypadku pytania o ilość po słówku pytającym „combien de” należy podać czego ta ilość dotyczy. W poniższych przykładach chodzi o ilość samochodów i kilogramów.

Nous avons deux voitures.

>>> **Combien de voitures** avons-nous ?

Il a perdu trois kilos.

>>> **Combien de kilos** a-t-il perdu ?

Uwaga !

W zdaniach wyrażonych czasem passé composé inwersja dotyczy podmiotu i czasownika posiłkowego.

Il est allé en France >>> Où est-il allé ?

W zdaniach wyrażonych czasem futur proche i passé récent inwersja dotyczy podmiotu i odpowiednio czasownika „aller” i „venir”.

Elles vont partir demain. >>> Quand vont-elles partir ?

Ils viennent de sortir de la salle. >>> D'où viennent-ils sortir ?

EXERCICES

Zadaj pytania do podkreślonych części zdania.

1. (inwersja) Je suis né le 8 novembre 1980.
2. (inwersja) Paul habite en Pologne.
3. (inwersja) Mes professeurs sont très sévères.
4. (est-ce que) Paul a quitté Marie parce qu'elle n'était pas honnête.
5. (est-ce que) Nous envoyons à Pierre trois bouteilles de vin.
6. (inwersja) Anne et Muriel viennent de venir du Maroc.
7. (inwersja) Mon frère a rendu le livre.
8. (inwersja) Certains toits des maisons sont en paille.
9. (est-ce que) Nous nous promenons dans un parc.
10. (inwersja) Nous nous verrons dans trois jours.
11. (est-ce que) Nous nous sommes arrêtés chez Chrisine.
12. (inwersja) Mes amies travaillent avec le fils des Dupont.
13. (est-ce que) Je regarde des photos de famille.
14. (inwersja) Françoise ne veut pas ce cadeau.
15. (inwersja) Nous allons connaître sa femme et ses enfants.
16. (est-ce que) Ils voyagent en avion et en bateau.
17. (est-ce que) Nous n'achetons pas cette voiture parce qu'elle est trop chère.
18. (inwersja) Ma maison est grande et confortable.
19. (est-ce que) Le spectacle a lieu à 19 heures.
20. (inwersja) On peut admirer un beau paysage de cette terrasse.
21. (inwersja) Nous sommes allés chez lui à pied.
22. (est-ce que) J'admire beaucoup cet homme.
23. (inwersja) Je m'appelle Claude.
24. (inwersja) La bouteille d'huile est en verre.
25. (est-ce que) Nous attendons Sylvie à 15 heures.
26. (inwersja) Les Kowalski sont partis pour l'Espagne.
27. (est-ce que) Nous prenons contact avec Marc et sa femme.
28. (est-ce que) Je ne sors pas parce qu'il fait très froid.
29. (inwersja) Je vais me déplacer en transport en commun.
30. (inwersja) Elle a vu le président de la République.
31. (inwersja) J'ai fait un interview avec un acteur célèbre.
32. (est-ce que) La chanteuse va chez son amant.
33. (inwersja) Nous sommes ici depuis deux heures.
34. (inwersja) La réponse de Paul est trop courte.
35. (inwersja) Mes parents se sont mariés en avril.
36. (inwersja) Le chapeau de ma mère est en feutre noir.
37. (inwersja) Il y a trois cinémas dans cette ville.
38. (est-ce que) Je viens de commander deux livres.
39. (inwersja) Nous venons de Varsovie.
40. (inwersja) Il ne répond pas depuis une trentaine de minutes.

Klucz:

1. Quand es-tu né ? 2. Où Paul, habite-t-il ? 3. Comment tes professeurs, sont-ils ? 4. Pourquoi est-ce que Paul a quitté Marie ? 5. Combien de bouteilles de vin est-ce que vous envoyez à Paul ? 6. D'où Anne et Muriel, viennent-elles de venir ? 7. Que ton frère, a-t-il rendu ? 8. En quoi certains toits des maisons sont-ils ? 9. Où est-ce que vous vous promenez ? 10. Quand verrez-vous ? 11. Chez qui est-ce que vous vous êtes arrêtés ? 12. Avec qui tes amies travaillent-elles ? 13. Qu'est-ce que tu regardes ? 14. Que Françoise, ne veut-elle pas ? 15. Qui allez-vous connaître ? 16. Comment est-ce qu'ils voyagent ? 17. Pourquoi est-ce que vous n'achetez pas cette voiture ? 18. Comment ta maison, est-elle ? 19. A quelle heure est-ce que le spectacle a lieu ? 20. D'où peut-on admirer un beau paysage ? 21. Comment sommes-nous allés chez lui ? 22. Qui est-ce que tu admires beaucoup ? 23. Comment t'appelles-tu ? 24. En quoi la bouteille d'huile est-elle ? 25. A quelle heure est-ce que vous attendez Sylvie ? 26. Où les Kowalski, sont-ils partis ? 27. Avec qui est-ce que vous prenez contact ? 28. Pourquoi est-ce que tu ne sors pas ? 29. Comment vas-tu te déplacer ? 30. Qui a-t-elle vu ? 31. Avec qui as-tu fait un interview ? 32. Chez qui est-ce que la chanteuse va ? 33. Depuis quand êtes-vous ici ? 34. Comment la réponse de Paul est-elle ? 35. Quand tes parents se sont-ils mariés ? 36. En quoi le chapeau de ma mère est-il ? 37. Combien de cinémas y a-t-il dans cette ville ? 38. Combien de livres est-ce que tu viens de commander ? 39. D'où venez-vous ? 40. Depuis quand ne répond-il pas ?

GRAMMAIRE

IMPARFAIT – CZAS PRZESZŁY NIEDOKONANY (wiadomości podstawowe)

TWORZENIE CZASU

Od czasownika odmienianego w 1-szej osobie liczby mnogiej czasu teraźniejszego (np. parlons) „odcinamy” końcówkę „-ons” i dodajemy końcówki czasu *l'imparfait*, tj.:

- ais	- ions
- ais	- iez
- ait	- aient

Jedynym wyjątkiem jest czasownik „être”, którego tematem jest „ét”.

J'étais	Nous étions
Tu étais	Vous étiez
Il / Elle était	Ils / Elles étaient

PARLER (czas teraźniejszy *le présent*: nous **parl**-ons)

Je parlais
Tu parlais
Il / Elle parlait

Nous parlions
Vous parliez
Ils / Elles parlaient

FINIR (czas teraźniejszy *le présent*: nous **finiss**-ons)

Je finissais
Tu finissais
Il / Elle finissait

Nous finissions
Vous finissiez
Ils / Elles finissaient

TRADUIRE (czas teraźniejszy *le présent*: nous traduis-**ons**)

Je traduisais
Tu traduisais
Il / Elle traduisait

Nous traduisions
Vous traduisiez
Ils / Elles traduisaient

PODSTAWOWE ZASTOSOWANIA CZASU

1. wyraża czynność przeszłą niedokonaną, której początku ani zakończenia nie znamy.
  - Nous habitions en France.
Mieszkaliśmy we Francji.
  - Pierre travaillait dur.
Piotr ciężko pracował.
  - Elles lisaient beaucoup de livres.
Czytały dużo książek.
2. wyraża czynność przeszłą, systematycznie się powtarzającą.
  - Tous les jours je prenais le petit déjeuner au restaurant.
Każdego dnia jadłem śniadanie w restauracji.
  - Nous allions souvent au musée.
Chodziliśmy często do muzeum.

- Chaque semaine, Paul rendait visite à sa grand-mère.
Każdego tygodnia Paweł odwiedzał swoją babcię.

Czas *l'imparfait* występuje zatem bardzo często z następującymi określnikami czasu (częstotliwości):

- toujours – zawsze
- tout le temps – cały czas
- d'habitude / habituellement – zazwyczaj
- souvent – często
- jamais – nigdy
- rarement – rzadko
- parfois / quelquefois – czasami
- chaque lundi – każdego poniedziałku
- tous les mois – każdego miesiąca

3. służy do wszelkiego rodzaju opisów (osób, zjawisk, przedmiotów, stanów ducha), stanowi tło akcji.

Ils étaient très heureux. – Byli bardzo szczęśliwi.

Il était grand et il portait des lunettes. – Był wysoki i nosił okulary.

Il faisait beau. – Była ładna pogoda.

Paul avait des yeux bleus. – Paweł miał niebieskie oczy.

EXERCICE

Przetłumacz następujące zdania na język francuski.

1. Każdego piątku spotykaliśmy się u Piotra.
2. Miała długie włosy i piękne oczy.
3. Pies moich sąsiadów nazywał się Toutou.
4. Codziennie czytał swoją ulubioną gazetę.
5. Nie palił.
6. Czasami mówił o swoich podróżach.
7. Każdego tygodnia musiał wyjeżdżać do Francji.
8. Zawsze mówiła prawdę.
9. Było zimno i padał śnieg.
10. Zazwyczaj budziliśmy się o godzinie siódmej rano.
11. Każdego roku kupowali nowy samochód.
12. W każdy wtorek chodziłeś do kina.
13. Nie byliśmy głodni.
14. Rzadko wychodził z domu.
15. Chciało nam się pić i byliśmy zmęczeni.

16. Pisaliście listy.
17. Zazwyczaj prowadziłem ostrożnie.
18. Nie miała brata.
19. Słońce świeciło i ptaki śpiewały.
20. To był jego najlepszy przyjaciel.

Klucz:

1. Chaque vendredi nous nous rencontrions chez Pierre. 2. Elle avait de longs cheveux et de beaux yeux. 3. Le chien de mes voisins s'appelait Toutou. 4. Tous les jours il lisait son journal préféré. 5. Il ne fumait pas. 6. Il parlait parfois de ses voyages. 7. Chaque semaine il devait partir pour la France. 8. Elle disait toujours la vérité. 9. Il faisait froid et il neigeait. 10. D'habitude nous nous réveillions à 7 heures du matin. 11. Chaque année ils achetaient une nouvelle voiture. 12. Chaque mardi tu allais au cinéma. 13. Nous n'avions pas faim. 14. Il sortait rarement de la maison. 15. Nous avions soif et nous étions fatigués. 16. Vous écriviez des lettres. 17. D'habitude je conduisais prudemment. 18. Elle n'avait pas de frère. 19. Le soleil brillait et les oiseaux chantaient. 20. C'était son meilleur ami.

G R A M M A I R E

LA PHRASE NÉGATIVE – ZDANIE PRZECZĄCE

(zdanie przeczące w czasach prostych – le présent, le futur simple, l'imparfait)

- Ils aiment la mer.
>>> Ils **n'**aiment **pas** la mer.
- Je visite la Pologne.
>>> Je **ne** visite **pas** la Pologne.

oraz rodzajnika nieokreślonego w zdaniu, w którym orzeczeniem jest czasownik "être":

- C'est une maison.
>>> Ce **n'**est **pas** une maison.
- Ce sont des lettres.
>>> Ce **ne** sont **pas** des lettres.

TWORZENIE ZDANIA PRZECZĄCEGO

Przeczenie orzeczenia tworzymy w następujący sposób:

NE / N' – ORZECZENIE (czasownik) – PAS

Je suis polonais. >>> Je **ne** suis **pas** polonais.
Elle a un fils. >>> Elle **n'**a **pas** de fils.

W zdaniu może występować jednak często słówko, które ma wartość przeczącą, np. jamais (nigdy), nulle part (nigdzie), personne (nikt). W takim przypadku, aby uniknąć podwójnego przeczenia, po orzeczeniu nie ma partykuły „pas”.

- Je **ne** fume **jamais**.
Nigdy nie palę.
- Elle **ne** va **nulle part**.
Nigdzie nie idzie.
- Elle **ne** connaît **personne**.
Ona nie zna nikogo.

Oto lista przysłówków przeczących:

- n e p a s - n i e

J e n ' a i m e p a s l e s g l a c e s .
N i e l u b i ę l o d ó w .

- n e j a m a i s - n i g d y

J e n e r e g a r d e j a m a i s l a t é l é .
N i g d y n i e o g l ą d a m t e l e w i z j i .

- n e p e r s o n n e / P e r s o n n e n e . . . -
n i k o g o / N i k t

J e n e r e s p e c t e p e r s o n n e .
N i e s z a n u j ę n i k o g o .

P e r s o n n e n e r e s p e c t e P a u l .
N i k t n i e s z a n u j e P a w ł a .

- n e r i e n / R i e n n e . . . - n i c z e g o ,
n i c / N i c

J e n e s a i s r i e n .
N i c n i e w i e m .

R i e n n ' e s t s û r .
N i c n i e j e s t p e w n e .

- ne . nulle part – nigdzie

J e n e m ' a r r ê t e n u l l e p a r t .
N i g d z i e s i ę n i e z a t r z y m u j ę .

- ne . . . pas encore – jeszcze nie (*A t t e n t i o n ! ! ! – t u t a j w y s t ę p u j e „ p a s ”*)

J e n e s u i s p a s e n c o r e p r é p a r é .
N i e j e s t e m j e s z c z e p r z y g o t o w a n y .

- ne . . . plus – już nie , więcej nie

J e n ' a i p l u s d ' a r g e n t .
N i e m a m j u ż p i e n i ę d z y / N i e m a m w i ę c e j p i e n i ę d z y .

- ne . . . aucun(e) – żadnego /
żadnej

J e n e c o n n a i s a u c u n l i v r e d e c e t a u t e u r .
N i e z n a m ż a d n e j k s i ą ż k i t e g o a u t o r a .

- ne . . . pas non plus – również (nie) (*A t t e n t i o n ! ! ! – t u t a j w y s t ę p u j e „ p a s ”*)

J e n e s u i s p a s n o n p l u s f r a n ç a i s .
J e r ó w n i e ż n i e j e s t e m F r a n c u z e m .

- ne . . . ni . . . ni – ani . . . ani

J e n e b o i s n i d e t h é n i d e c a f é .
N i e p i j ę a n i h e r b a t y , a n i k a w y .

Poniżej zmiany zachodzące w trakcie przejścia ze zdania twierdzącego na przeczące:

- quelqu'un (ktoś), tout le monde (wszyscy) – personne (nikt)
- quelque chose (coś), tout (wszysto) – rien (nic)
- toujours (zawsze), parfois (czasami), souvent (często) – jamais (nigdy)
- quelque part (gdzieś) – nulle part (nigdzie)
- déjà (już) – pas encore (jeszcze nie)

- encore (jeszcze) – plus (już nie, więcej nie)
- aussi (również) – non plus (również nie)
- et (i) – ni ... ni (ani ... ani)
- chaque (każdy, każda), tous les / toutes les (wszystkie) – aucun(e) (żaden, żadna)

Oto kilka przykładów przejścia ze zdania twierdzącego na przeczące.

- **Tout le monde** va en voiture.
>>> **Personne ne** va en voiture.
- Il connaît **déjà** la réponse.
>>> Il **ne** connaît **pas encore** la réponse.
- Elle habite encore avec ses parents.
>>> Elle **n'**habite **plus** avec ses parents.
- Nous aimons le cinéma et le théâtre.
>>> Nous **n'**aimons **ni** le cinéma **ni** le théâtre.
- Je bois aussi du thé.
>>> Je **ne** bois **pas non plus** de thé.
- Elle est toujours souriante.
>>> Elle **n'**est **jamais** souriante.

E X E R C I C E

Zamień zdanie twierdzące na zdanie przeczące.

1. J'ai une idée.
2. Nous préparons du veau et du poulet.
3. Ils sont toujours en retard.
4. Tu apportes des disques.
5. Tu écris encore cette composition.
6. Elle mange du chocolat.
7. C'est une question très difficile.
8. Mes parents connaissent le français et l'espagnol.
9. Ce sont des fleurs.
10. Chaque étudiante est malade.
11. Nous connaissons la mère de Julie.
12. C'est la voiture de mes parents.

13. Vous travaillez encore dans cette usine.
14. Quelqu'un te suit.
15. Nous buvons souvent du vin.
16. Tout le monde attend sa décision.
17. Nous regardons quelque chose de beau.
18. Elle est parfois ennuyeuse.
19. Nous avons aussi un chien.
20. Tous les chapeaux sont jolis.

Klucz.

1. Je n'ai pas d'idée. 2. Nous ne préparons ni de veau ni de poulet. 3. Ils ne sont jamais en retard. 4. Tu n'apportes pas de disques. 5. Tu n'écris plus cette composition. 6. Elle ne mange pas de chocolat. 7. Ce n'est pas une question difficile. 8. Mes parents ne connaissent ni le français ni l'espagnol. 9. Ce ne sont pas des fleurs. 10. Aucune étudiante n'est malade. 11. Nous ne connaissons pas la mère de Julie. 12. Ce n'est pas la voiture de mes parents. 13. Vous ne travaillez plus dans cette usine. 14. Personne ne te suit. 15. Nous ne buvons jamais de vin. 16. Personne n'attend pas sa décision. 17. Nous ne regardons rien de beau. 18. Elle n'est jamais ennuyeuse. 19. Nous n'avons pas non plus un chien. 20. Aucun chapeau n'est pas joli.

G R A M M A I R E

KONSTRUKCJA *AVANT DE* + *BEZOKOLICZNIK*

Aby dowiedzieć się kiedy używamy konstrukcji *avant de* + *bezokolicznik* przeanalizujemy poniższe zdania:

- Qu'est-ce que tu fais **avant de faire** tes devoirs ?
Co robisz przed odrobieniem lekcji / zanim odrobisz lekcje ?
- **Avant d'aller** nous promener, nous prendrons du café.
Przed pójściem / zanim pójdziemy na spacer napijemy się kawy.
- **Avant de rencontrer** Paul, je suis passé chez sa soeur.
Przed spotkaniem / zanim spotkałem Pawła, wstąpiłem do jego siostry.
- Il faut bien réfléchir **avant d'acheter** une nouvelle maison.
Trzeba się dobrze zastanowić przed zakupem nowego domu / zanim kupi się nowy dom.

Jak widzimy, konstrukcja *avant de* + *bezokolicznik* może występować zarówno na początku jak i na końcu zdania.

Możemy ją stosować zarówno wtedy, gdy mówimy o czynnościach które miały miejsce w przeszłości (przykład trzeci), obecnie (przykład pierwszy i czwarty) lub w przyszłości (przykład drugi). W języku polskim oddajemy ją konstrukcją „przed zrobieniem czegoś” albo „zanim + czasownik w odpowiednim czasie”.

Poza tym należy pamiętać o tym, aby dla obu czynności podmiot był ten sam, a w przypadku, gdy w zdaniu występuje czasownik zwrotny, np. *se laver* (*myć się*) należy uzgodnić zaimek *się*:

- **Avant de vous endormir, vous avez lu un livre.**
Przed zaśnięciem / zanim zasnęliście, przeczytaliście książkę.

E X E R C I C E S

I. Przetłumacz następujące zdania na język francuski.

1. Napisz list do Piotra zanim wyjedziesz do Francji.
2. Zanim zjemy kolację myjemy ręce.
3. Zanim odwiedziliśmy babcię kupiliśmy jej kwiaty.
4. Odpocznę zanim wezmę się do pracy.
5. Zrobiła zakupy zanim przygotowała obiad.

II. Zamień zdania według przykładu.

Przykład:

Après avoir longtemps cherché, nous avons acheté une maison.
>>> Avant d'acheter une maison, nous avons longtemps cherché.

Avant d'étudier, je vais regarder la télé.
>>> Après avoir regardé la télé, je vais étudier.

1. Avant d'aller au cinéma, nous sommes allé au café.
2. Après avoir retiré de l'argent, je me suis acheté un journal.
3. Après avoir habité 10 ans ensemble, ils se sont séparés.
4. Après t'être lavée, tu t'es habillée.
5. Avant de sortir de la maison, elle a téléphoné à son copain.

Klucz:

I.

1. Écris une lettre à Paul avant de partir pour la France. 2. Avant de dîner nous nous lavons les mains. 3. Avant de rendre visite à notre grand-mère, nous lui avons acheté des fleurs. 4. Je vais me reposer avant de me mettre au travail. 5. Elle a fait des courses avant de préparer le déjeuner.

II.

1. Après être allés au café, nous sommes allées au cinéma. 2. Avant de m'acheter un journal, j'ai retiré de l'argent. 3. Avant de se séparer ils ont habité 10 ans ensemble. 4. Avant de t'habiller, tu t'es lavée. 5. Après avoir téléphoné à son copain, elle est

GRAMMAIRE

ZDANIE BEZOKOLICZNIKOWE

W języku francuskim występuje struktura określana mianem *proposition infinitive*, tzn. *zdanie bezokolicznikowe*.

Przeanalizujmy następujący przykład:

Je vois les enfants jouer dans la cour.

Jak możemy przetłumaczyć na język polski powyższe zdanie ?

1. Widzę jak dzieci bawią się na podwórzu.
2. Widzę dzieci bawiące się na podwórzu.

Pierwszą część *zdania bezokolicznikowego* (zdanie główne) stanowi podmiot (je) z odmienionym czasownikiem (vois). W przypadku *zdań bezokolicznikowych* jest to tzw. czasownik percepcyjny. Czasowniki należące do tej grupy to:

- voir - widzieć
- regarder – patrzeć
- entendre – słyszeć
- sentir – czuć
- écouter – słuchać
- apercevoir – dostrzegać, zauważyć

Druga część zdania bezokolicznikowego (zdanie podrzędne) składa się z kolejnego podmiotu (les enfants) oraz orzeczenia (jouer). Orzeczenie to jednak nie jest odmieniane (pozostaje zatem w formie bezokolicznikowej).

W zdaniu bezokolicznikowym występują zatem dwa podmioty i dwa orzeczenia.

Zdanie z naszego przykładu można zapisać w inny, znany nam już sposób:

- Je vois les enfants qui jouent dans la cour.
Widzę dzieci, które bawią się na podwórzu.

Jest to struktura z zaimkiem względnym “qui”.

Inne przykłady:

- J’entends Paul parler à son amie.
Słyszę jak Paweł rozmawia ze swoją przyjaciółką.
Słyszę Pawła rozmawiającego ze swoją przyjaciółką.
- Je sens quelque chose bouger.
Czuję, że coś się rusza.

- Je vois ma mère travailler dans le jardin.
Widzę jak moja mama pracuje w ogrodzie.
Widzę moją mamę pracującą w ogrodzie.
- J'écoute Marie jouer de la guitare.
Słucham jak Maria gra na gitarze.
Słucham Marii grającej na gitarze.

E X E R C I C E S

I. Zamień poniższe zdania na zdania bezokolicznikowe.

1. Elle voyait son frère qui se promenait dans la rue.
2. Nous regardons les vagues qui se cassent sur les rochers.
3. La mère a entendu sa fille qui pleurait.
4. Ils sentent l'orage qui arrive.
5. Quelqu'un a entendu Pierre qui montait au grenier.
6. Vous écoutez la radio qui annonce la catastrophe.
7. Les enfants entendaient les oiseaux qui chantaient.
8. J'entends le pianiste qui joue.
9. Il voyait sa femme qui téléphonait.
10. Nous regardions les avions qui décollaient vers l'Afrique.

II. Przetłumacz poniższe zdania na język polski.

1. Widzę jak jakiś mężczyzna wychodzi z jej mieszkania.
2. Zauważyłem przyjaciela zbierającego muszle na plaży.
3. Słucha dziennikarza zadającego pytania swojemu gościowi.
4. Poczul jak ktoś kładzie rękę na jego ramieniu.
5. Widzę kłójącą się parę.

Klucz:

I.

1. Elle voyait son frère se promener dans la rue. 2. Nous regardons les vagues se casser sur les rochers. 3. La mère a entendu sa fille pleurer. 4. Ils sentent l'orage arriver. 5. Quelqu'un a entendu Pierre monter au grenier. 6. Vous écoutez la radio annoncer la catastrophe. 7. Les enfants entendaient les oiseaux chanter. 8. J'entends le pianiste jouer. 9. Il voyait sa femme téléphoner. 10. Nous regardions les avions décoller vers l'Afrique.

II.

1. Je vois un homme sortir de son appartement. 2. J'ai aperçu mon ami ramasser des coquillages sur la place. 3. Il écoute le journaliste poser des questions à son invité. 4. Il a senti quelqu'un poser un bras sur son épaule. 5. Je vois un couple se disputer.

GRAMMAIRE

ZAIMEK WZGLĘDNY DONT

Przeanalizujmy następujące zdania:

- C'est un auteur très célèbre. Tout le monde connaît les livres de cet auteur.
To jest bardzo znany autor. Wszyscy znają książki tego autora.

Słowo, które powtarza się w obu zdaniach, a więc to, które można zastąpić zaimkiem względnym i jednocześnie połączyć oba zdania w jedno to rzeczownik „auteur”. Tak samo jak to robiliśmy w lekcji nr 26, zwróćmy uwagę na to jakie miejsce zajmuje ten rzeczownik w drugim zdaniu. Widzimy, że jest on dopełnieniem dalszym, a więc tym, które jest wprowadzone przyimkiem. W naszym przypadku tym przyimkiem jest „de”. Jeżeli zatem będziemy chcieli zastąpić zaimkiem względnym słowo, które pełni funkcję dopełnienia dalszego i jest jednocześnie wprowadzone przyimkiem „de” użyjemy do tego zaimka względnego „dont”. Nasze zdanie ma wobec tego następującą postać:

- C'est un auteur très célèbre *dont* tout le monde connaît les livres.
To jest bardzo znany autor, którego książki wszyscy znają.

Pamiętajmy, że zaimek „que” też zastępuje dopełnienie, ale dopełnienie bliższe, to znaczy takie, które występuje bezpośrednio po czasowniku (nie jest wprowadzone żadnym przyimkiem).

Inne przykłady:

- Je vois une maison. Le toit de cette maison est rouge.
Widzę dom. Dach tego domu jest czerwony.

>>> Je vois une maison dont le toit est rouge.
Widzę dom, którego dach jest czerwony.
- Connais-tu madame Dubois ? La fille de madame Dubois s'est mariée.
Znasz panią Dubois ? Córka pani Dubois wyszła za mąż.

>>> Connais-tu madame Dubois dont la fille s'est mariée ?
Znasz panią Dubois, której córka wyszła za mąż ?
- C'est un livre. J'ai besoin de ce livre.
To jest książka. Potrzebuję tę książkę.

>>> C'est un livre dont j'ai besoin.
To jest książka, której potrzebuję.

- Ce sont les résultats. Il est fier de ces résultats.
To są wyniki. On jest dumny z tych wyników.

>>> Ce sont les résultats dont il est fier.
To są wyniki, z których jest dumny.

Oto kilka czasowników, które przyimkiem „de” wprowadzają dopełnienie dalsze:

- se servir de quelque chose – posługiwać się czymś
- se rendre compte de qqch – zdać sobie z czegoś sprawę
- se passer de qqch – obejść się bez czegoś
- souffrir de qqch – cierpieć na coś
- être sûr de qqch – być czegoś pewnym
- être content de qqch – być z czegoś zadowolony
- être fier de qqch – być z czegoś dumny
- s'occuper de qqch – zajmować się czymś
- se souvenir de qqch – przypominać sobie coś
- parler de qqch – mówić o czymś
- avoir besoin de qqch – potrzebować czegoś
- avoir peur de qqch – bać się czegoś

EXERCICES

I. Połącz zdania za pomocą zaimka „dont”.

1. Elle habite avec une amie. La tante de cette amie travaille en Espagne.
2. Nous avons trouvé un appartement. Nous sommes contents de cet appartement.
3. Paul ne comprend rien aux affaires. Je m'occupe de ces affaires.
4. Nous nous promenons sur la plage. Le sable de cette plage est très fin.
5. * C'est un roman. Son action se passe en 2020.

II. Wstaw odpowiedni zaimek: qui, que, où, dont.

Zadanie to jest typowym zadaniem egzaminacyjnym. Mamy zdanie z luką, w która należy wpisać odpowiedni zaimek. W takim wypadku najlepiej „rozebrać” to zdanie na dwa pojedyncze. Pozwoli nam to ocenić jaką rolę pełni powtarzające się słowo w drugim zdaniu i wybrać odpowiedni zaimek, np.

ZADANIE: C'est une maison _____ je veux acheter.

Pierwsze zdanie: C'est une maison.

Drugie zdanie: Je veux acheter une maison.

Aby jednak dokonać takiej analizy musimy wiedzieć czy dany czasownik występuje w konstrukcjach z jakimś przymikiem, a jeżeli tak, to z jakim. W naszym przypadku po czasowniku „acheter” występuje dopełnienie bliższe (a więc takie, które nie jest wprowadzane przymikiem). Odpowiednim zaimkiem względnym jest zatem zaimek „que”.

ROZWIĄZANIE: C'est une maison **que** je veux acheter.

Uwaga ! Czasami pierwsza część nie musi być zdaniem. Może to być pojedyncze słowo.

La maison que je veux acheter.

1. Le garçon _____ nous avons rencontré était très gentil.
2. Une femme _____ traverse la rue est belle.
3. Le monument _____ je vois les photos est magnifique.
4. L'université _____ elle fait des études est très prestigieuse.
5. Tu as une écriture _____ je n'arrive pas à déchiffrer.
6. Il m'a posé une question _____ est difficile.
7. Avez-vous des informations _____ elle a besoin ?
8. Savez-vous quel est le nom de la ville _____ nous allons visiter ?
9. C'est une personne _____ elle aime beaucoup.
10. La région _____ nous passons les vacances s'appelle la Bretagne.
11. Je connais une personne _____ voyage tout le temps.
12. C'est un musée _____ il va exposer ses tableaux.
13. Je ne connais pas les villes _____ vous me parlez.
14. Nous allons au restaurant _____ n'est pas loin d'ici.
15. Où sont les notes _____ ils ne se passeront pas ?

Klucz:

I.

1. Elle habite avec une amie dont la tante travaille en Espagne. 2. Nous avons trouvé un appartement dont nous sommes très contents. 3. Paul ne comprend rien aux affaires dont je m'occupe. 4. Nous nous promenons sur la plage dont le sable est très fin. 5. C'est un roman dont l'action se passe en 2020.

II.

1. que 2. qui 3. dont 4. où 5. que 6. qui 7. dont 8. que 9. qu' 10. où 11. qui 12. où 13. dont 14. qui 15. dont

GRAMMAIRE

ZAIMEK PRZYMIOTNY NIEOKREŚLONY „AUCUN”

Istnieją dwie formy zaimka przymiotnego „aucun”:

- aucun – forma rodzaju męskiego
- aucune – forma rodzaju żeńskiego

Istnieją formy dla liczby mnogiej. Używane są przed rzeczownikami, które posiadają wyłącznie formę liczby mnogiej (np. les frais – koszty)

Najczęściej zaimek przymiotny „aucun” występuje w zdaniach przeczących. Towarzyszy mu wtedy przysłówki negacji „ne”. Aby uniknąć podwójnego przeczenia nie dodajemy słówka „pas” po czasowniku.

W zdaniu twierdzącym występuje z przyimkiem „sans” (bez).

- **Aucun** train n'est parti.
Żaden pociąg nie odjechał.
- Je n'ai **aucune** idée.
Nie mam żadnego pomysłu.
- **Aucun** candidat n'a obtenu un nombre exigé de voix.
Żaden kandydat nie uzyskał wymaganej liczby głosów.
- **Aucun** pays n'a présenté sa proposition.
Żaden kraj nie przedstawił swojej propozycji.
- Il l'a fait sans **aucun** effort.
Zrobił to bez żadnego wysiłku.
- Elle est venue chez moi sans **aucune** raison.
Przyszła do mnie bez żadnego powodu.

E X E R C I C E

Przetłumacz na język francuski następujące zdania.

1. Nie zwiedziliśmy żadnego zamku.
2. Napisał to wypracowanie bez żadnego problemu.
3. Nie mam żadnej wiadomości od niego.
4. Nie ma żadnego powodu aby to robić.
5. Żadne przemówienie nie jest przewidziane.

Klucz:

1. Nous n'avons visité aucun château. 2. Il a écrit cette composition sans aucun problème. 3. Je n'ai aucune nouvelle de lui. 4. Il n'y a aucune raison de le faire. 5. Aucun discours n'est pas prévu.

